

* O B J E K T I V *

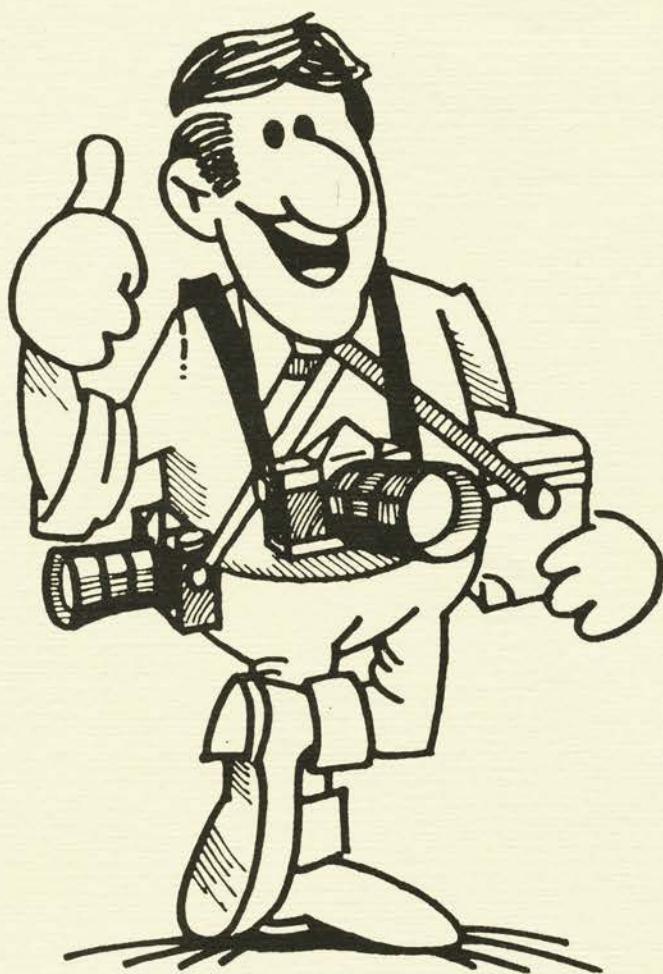
Nr. 30

September 1984

DANMARKS FOTOMUSEUM

Dansk Fotohistorisk Selskab

DANSK KAMERA SERVICE
TAGENSVEJ 100

2200 KØBENHAVN N. · TELEFON 01 · 83 87 80

Præsident: Andreas Trier Mørch.
Sortedam Dossering 95 A
2100 København Ø

01 26 00 21

Vicepræsident: Ole Schelde
Plantagevej 43
3460 Birkerød

02 81 20 20

Redaktør: Flemming Berendt.
Teglgaardsvej 649
3050 Humlebæk

02 19 22 99

Kasserer: Niels Resdahl Jensen.
Rygårds Alle 33 A
2900 Hellerup

01 62 09 62
Giro konto: 1 50 64 47

Bestyrelses-
medlem: Steen Nielsen.
Violvej 16
3500 Værløse

02 48 63 21

Erik Sundahl.
Eggersvej 18
2900 Hellerup

01 65 29 95

Jylland: Jan Klinksgaard.
Ved Skellet 30
6400 Sønderborg

04 43 12 43

Copyright D.F.S.
ISSN 0107-6329.

Dansk Fotohistorisk Selskab.
Stiftet 1975.

Generalforsamling og Landsmødet i Herning.	2
Auktionlisten.	6
Møde-referat.	11
2 halvårs møder.	12
Et Daguerreotypiapparat, så godt som nyt! Af Flemming Anholm.	16
Søger, og i skulde finde. Stirn-pladernes historie. Af Flemming Anholm.	22
Mennesket Fox Talbot. Af Ulla Eberth.	28
KODAK - Det at være klap-samler. Af F. Berendt.	32
Rolleiflex - Rolleicord. 1. Del. Af M. Ørsted-Bagger.	34
Fotografiet som billede og historisk kildemateriale. Af G.O. Svane.	40
Danmarks Fotomuseum indviet. Af Per Ask Nielsen.	56
Næste nummer af "Objektiv".	59
HUSK DIN INDBETALING PÅ GIRKORT! TAK.	

Selskabet har nu 167 medlemmer!

D.F.S. Mødelokaler:
ØSTERBRO MEDBORGERHUS.
ÅRHUSGADE 103.
KØBENHAVN Ø.
MØDETID KL: 19.30.

Generalforsamling

Landsmøde

12-13 Maj 1984

Herning blev rammen om dette års generalforsamling og landsmøde. Turen for de Københavnske og Sjællandske medlemmers vedkommende begyndte foran Valby station.

En prægtig miniomnibus tonede frem i rette tid, med Claus Neble som rutineret "chauffør" - godt 20 personer var mødt op.

Køreturen over Sjælland og den dejlige sejltur gik planmæssigt i skønt himmelblåt sommervejr, som bestilt til lejligheden.

Vi nåede frem til Herning med en lille forsinkelse, men stemningen var høj og forventningsfuld.

Efter en noget hastig indkvarteringsproces på missionshotellet, begyndte de 2 hektiske dage.

Vore jyske venner, der var kommet fra flere verdenshjørner, havde på mange måder haft god tid til at anrette det flotteste loppemarked, jeg har set indenfor rigets grænser.

Hvert år har sin record, denne gang ingen undtagelse. Et bugnende bord med "isenkram" af enhver art, her behøvede man ikke at lede længe efter sine favoritter.

Der blev handlet ivrigt på jysk og sjællandsk manér i næsten 2 timer. 1. styk Bull's Eye skiftede ejer, flere engelske maghonikameraer var at se, ét medlem havde en skov af 1950 kameraer til meget rimelige priser. Der blev handlet livligt.

Klokken 16.30 begyndte årets generalforsamling - bestyrelsen havde kun et enkelt ændringspunkt på dagsordenen.

Umiddelbart efter at Per Ask Nielsen var blevet valgt til dirigent fik Selskabets præsident Andreas Trier Mørch ordet.

Præsidenten redegjorde for årets enkelte arrangementer og påpegede at et par af disse var gået lidt skævt bl.a. på grund af en strejke i medborgerhuset, men han konkluderede, at sæsonen som helhed havde været vellykket. Af mangel på "isenkram" har man besluttet kun at afholde to auktioner samt eet loppemarked i den kommende sæson.

Man vil forsøge af nye kanaler at fremskaffe mere "isenkram".

A.T.M. fortalte også, at man har planer om en ekskursion til det tekniske museum i Malmø. F. Berendt er i gang med en tilrettelæggelse. Rosende ord til vore annoncebidragsydere og redaktionen af Objektiv.

Dansk Fotohistorisk Selskab

Regnskab for perioden 1/5 1983-30/4 1984.

	<u>Indtægt</u>	<u>Udgift</u>
Maj 1983	3411,00	2544,10
Juni	650,00	515,00
Juli	550,00	2655,08
August	250,00	4980,96
September	8075,00	757,33
Oktober	3450,00	3696,00
November	3144,00	1049,50
December	5244,90	6792,05
Januar 1984	1604,55	1257,20
Februar	525,00	1159,95
Marts	1783,86	3779,88
April	<u>3200,00</u>	<u>6232,55</u>
	31888,31	35419,60
Gl. kassebeholdning:	5819,04	
Ny --"		<u>2287,75</u>
	<u>37707,35</u>	<u>37707,35</u>

Indtægternes fordeling:

Kontingenter	20370,00
Salær ved auktioner	5346,40
Renter	331,91
Annoncer i Objektiv	5300,00
Entré ved Filmmuseum	540,00
	<u>31888,31</u>

Udgifternes fordeling:

Porto, kuverter	7400,93
Objektiv	16618,60
Telefonannonce, KTAS.	350,00
Telefonudg. hos F.B og O.S.	1500,00
Gaver til foredragsholdere	492,15
Diverse	1425,76
Lokaleleje i Øbrohuset	700,00
Bestillingsgebyr til bus	1000,00
Club Daguerre 83+84	589,98
El-skrivemaskine, rest.	2500,00
Filmvisning på Filmmuseum	1050,00
Bestyrelsesmøder	793,18
--" rejsedg.	634,00
Bustur til Falster, underskud	365,00
	<u>35419,60</u>

Kassebeholdning pr. 30/4 1984:

Bankbog	1144,58
Giro	1010,06
Kontant	<u>133,11</u>
	<u>2287,75</u>

Hellerup d. 9/5 1984

Niels R. Jensen
sign. Niels R. Jensen
Kasserer

Ole S. Fjeldgren
sign. Ole S. Fjeldgren
Revisor

N.B. Magnusse
sign. N.B. Magnusse
Revisor

Selskabets kasserer Niels Resdahl Jensen aflagde beretning om de økonomiske transaktioner i det forløbne år. Det blev fremhævet at en del aktiviteter, som først vil bære frugt i de kommende år havde krævet en del kapital. Her tænkes på det store projekt omkring Stirn-pladernes præsentation i form af en billedudstilling, samt Dansk Fotohistorisk Selskabs gave til Danmarks Fotomuseum en kopi af et Dagueereotypikamera i anledning af museets åbning. Stirn-billederne vil desuden blive vist i Næstved og på et senere tidspunkt i København. Desuden er en T.V. udsendelse ved at falde på plads til September. Derfor den lidt slunkne pengekasse.

Hertil kommer, at omkostningerne for et nummer af objektiv har sneget sig op på Kr. 29.00 pr. nummer.

De tilstedeværende medlemmer gav spontant udtryk for deres store tilfredshed med bladet og dets linie, man foreslog derfor en mindre kontingentforhøjelse også for at kompensere for portoforhøjelser. Forslaget kom senere til afstemning og blev vedtaget med stort flertal.

Dagsorden (ifølge vedtægter.)

1. Valg af dirigent
2. Præsidenten aflægger beretning.
3. Det reviderede regnskab forelægges
4. Afstemning om indkomne foreslag
5. Valg af bestyrelse
6. Valg af to revisorer
7. Fastsættelse af kontingent
8. Evt.

ad. 1: Per Ask Nielsen valgtes. Det konstateredes at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og, at den var beslutningsdygtig.

ad. 2: Præsidenten redegjorde for det forløbne års aktiviteter og planerne for den kommende sæson. Der vil foreløbig kun blive afholdt to auktioner, samt ét loppemarked i medborgerhuset på Østerbro. Endvidere er der planer om en éndagstur til Malmø's tekniske museum.

Præsidentens beretning blev taget til efterretning.

Der var megen ros til objektiv.

ad. 3: Kassererens reviderede regnskab blev godkendt. Der blev fremsat ønske om en kapital på ca. Kr. 5.000.

ad. 4: Det blev vedtaget at ændre selskabets vedtægter således af § 6 får følgende ordlyd:

"Generalforsamlingen er selskabets højeste myndighed. Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uanset antallet af fremmødte medlemmer. Afgivne fuldmagter skal tælles med som fremmødte. Den afholdes"

(Stemmetal: for 58 imod 0, 4 undlod at stemme.)

Samtidig blev følgende tilføjelse til vedtægternes § 10 vedtaget:

"Denne beslutning, skal ved en skriftlig urafstemning, blandt selskabets medlemmer, godkendes med 2/3's majoritet.

ad. 5: Bestyrelsen genvalgtes.

ad. 6: Revisorerne genvalgtes

ad. 7: Det blev énstemmigt vedtaget at fastsætte kontingentet til 125 og 175 Kr.

ad. 8: Et forslag omkring angivelse af medlemmernes specielle interesseområder, i adresselisten vandt ikke gehør.

Jan Klinksgaard oplyste om planer for jyske medlemmer, bl.a. et efterårsmøde, loppemarked i Hamborg samt besøg hos en fotograf i Gråsten.

Biblioteksliste over selskabets bøger m.m. kan rekvireres hos Fl. Berendt.

Sign: Andreas Trier Mørch / Steen S. Nielsen.

Efter næsten 1 1/2 times debat og afstemning begyndte sulten af melde sig. Klokken 18.30 var det festlige middagsbord færdigdækket og selskabet kunne tage plads.

Middagen var særdeles veltillavet og blev serveret hurtigt og elegant. Det var rigelig med mad og desserten var sublim.

Under middagen fik Flemming Anholm af Ole Schelde overrakt en auktionhammer i træ som erstatning for lighter, kuglepen, bærepind o.s.v.

Flemming kvitterede med en til lejligheden begået apoteose hvis første vers til melodien: Nu dages det brødre, lød:

Nu flagres der brødre, vi mødes påny
til arbejde og en bid brød
i Herning den inspiratoriske by
der tænder min digteriske glød.
Jeg hilser jer velkommen alle i får
en mindrig weekend i år.

Ord der til fulde blev opfyldt.

Klokken blev næsten 20.30 før den store auktion kunne tage sin begyndelse. Flemming Anholm svingede lystigt den nye hammer som det havde været Thors. Budene blev både mange og høje til glæde for selskabets slunkne kasse. Sjove bemærkninger, gode råd og pudsige indslag krydrede luften de følgende timer og endte med et rekordagtigt salg.

Klokken 24.00 "klappede" de fleste sammen.

Dansk Fotohistorisk Selskab

Portegnelse over de af medlemmerne udbudte fotografika
ved auktionen lørdag, den 12. maj 1984.

Nr.		Tilst.	Min.kr.	Hammer
1.	Box 9x12. Mærket "AB. Hasselblad". Scholanders.	B	150	200
2.	Box Tengor 5x7,5. Zeiss Ikon 1930	B		180
3.	Topcon IC 1. Auto f:1,8/55, tider defekte	B		125
4.	Miranda D.3. f:1,8/50, lukker defekt	B		120
5.	Kodak No. 2 Folding Autographic m/griffel	B	100	
6.	Dr. Krüger Delta 9x12 pl.kam. Rap. Aplanat, ukomplet	C		205
7.	Zeiss Ikon 6x9 klap-ikon. Tes. 3,5/75 m.søger. 1934 Lukker defekt.	B	150	240
8.	Ica. 9x12 pladecam. Novar f:6,8/13,5. Teddy 146	B	100	210
9.	GNOM diaprojektor. Leitz W. 1929	A	600	375
10.	Fathe Baby 9,5 fremviser. Ukomplet	B		120
11.	Kodak Vest Pocket med griffel og taske 1916	B	125	205
12.	Ernemann Rolf 1. Klap 4,5x6 (sjælden)	B/C	200	250
13.	9x12 pladecam. af træ. Ukendt fab. Rød bælg, spejlsøger. Bagstykke mangler. Fra omkring 1900.	B/C	200	360
14.	Photography Annual 1980+81	A		20
15.	62 stereobilleder 8,5x12 bruntonet. Danske mot.	A		200
16.	Harmony "Slideprojektor"	A		85
17.	Halina Paramount Viewer	A		50
18.	Baldessa LP	A		50
19.	Agfa Billy Record 6x9, Iegestar 6,8	B		90
20.	Kodak Vest Pocket u.griffel	B		120
21.	Kodak Vest Pocket u.griffel, m. BT	C		100
22.	Voigtlander 6x9, Voigtar 7,7.	C		80
23.	Zeiss Ikon, Cocarette	B		265
24.	Agfa Billy Clack 4x6	B		100
25.	Kodak Junior 620	A		110
26.	Zeiss Ikon Cocarette, Tessar 4,5/12	C		150
27.	Agfa Billy Clack 6x9	B		90
28.	Kodak Hawk Eye 120	B		85
29.	Icarette 6x9, Novar 10,5	C		130
30.	Kodak Six 20 Brownie C	B		25
31.	Kodak Brownie 127	A		80
32.	Agfa Karat. Prontor S	B		170
33.	Ferrania Box, grå, Duplex	A		70
34.	Neo - Pot m. BT	B	200	200
35.	Sears Auto 126	B		60
36.	Kodak Junior 620	A		130
37.	Agfa Isomat - Rapid, m. BT	B		10
38.	Kodak No 1 Junior m. griffel	B		100
39.	Leonar 10x15 m. kass.	B		280
40.	G1. Legetøjsfilmfremviser 35 mm	D		50
41.	Rolliflex 6x6, Tessar 3,5, m. BT	B	900	
42.	13x18 Mahognikamera "Peter Knudsen" Holmens Kanal. ca. 1900, Zeiss Protar 1:9. m. 2 kassetter.	B	1500	1500
43.	Eumig C 3 m. taske	C		50
44.	Ringfoto Supercine (super 8)	C		25
45.	Bilora Stahl-Box 6x9	C		25
46.	1 "lykkepose" med mange sager.	C		10
47.	1 solid sort foto-samletaske	B		75
48.	1 taske med 3 Dr. Krüger - kassetter 8x10	B		65
49.	Ricoh Auto-Shot med fjedermotor optik 2,8/35	B	100	165
50.	Beltica m. Tessar	C	150	180
51.	Konica L. Ingen spærre på optræk	B/C		40
52.	Dynatomic Voigtlander, defekt	C		50
53.	9x12 pladekamera, defekt	D		140
54.	Kodak Retinette m. BT	B	125	160
55.	Windsor m. BT	D	65	65
56.	Yashica MM II	C	75	
57.	Altix	B/C	100	100
58.	Beirrette m. BT	B/C	100	
59.	Wetti I c m. BT	A	150	150
60.	Akarette IB m. BT	B	175	
61.	Paxette Electronic	B/C	100	
62.	Boyer Serie VIII m. BT	B/C	75	75
63.	Anny 44 m. BT	B/C	50	
64.	Coronet Cub	C	50	90
65.	Franke Solida	C	50	
66.	2 postkort album		150	200
67.	Rival, lukker def. m. BT			20
68.	Ricoh 126 Automatic, lukker def. m. BT			35
69.	Ricoh 35s, lukker def. m. BT			20
70.	Ricoh Super Shot 2,4, lukker def. m. BT			45
71.	Braun Paxette electric 4x4, lukker def.			20
72.	Bessa 66, lukkertider for langsomme, m. BT			180
73.	4 gl. 16mm stumfilm sh.			100
74.	Agfa Movax 16 mm, 1,3/2cm m. taske	A	700	
75.	Siewans 16 mm opt., m 4 mar. samt taske	B	350	
76.	Zhev (Rus. Contax), 2/50 m. BT	A	600	
77.	Rus. Leica m. KGB	A	800	
78.	Exakta Varex 2b, prismesøger, 2/58 m. BT	A	850	
79.	Nikon F, m. søger. Optik 2/50, sort	A	1600	
80.	Retina II c, lukker defekt	B	400	
81.	Exa II, Trioplan 2,9/50 m. BT	A	300	
82.	Rolliflex, Tes. 3,5/75 m. BT, (før krigsmod.)	B	750	
83.	Ica 9x12 comp. lukker	A	250	250
84.	Kasse med diverse sager			100
85.	Kasse med diverse sager			90
86.	Kasse med diverse sager			100
87.	Fotobag		200	50
88.	Fotostat.			
89.	Album m. kopier.			35
90.	" "			40

Søndag morgen strålende sol og 20 graders varme.

Efter at have indtaget et dejligt morgenmåltid, al ros til hotellet begav vi os den lille kilometer over til Museumsgade 3.

Museumsleder Sigfred Løvstad stod i døren og tog imod selskabet flankeret af to dannebrogflag.

Det var nok en overraskelse for de fleste, at man var nået så langt med museets indretning. "Nellerødmandens" fine, håndgjorte kameraer var opstillet i deres montre. Fint at skue. Enkelte dele af museet var færdigopstillet, medens andre bar præg af en hastig opstilling i dagens anledning. Man er midtvejs i arbejdet.

En fin samling Elfelt-billeder, optaget omkring århundredskiftet, var ophængt i det store billed-galleri og vakte megen beundring. Til anledningen var der trykt en plakat i begrænset oplag, kan rekvireres fra redaktionen eller direkte fra museet.

Efterhånden, som vi havde set os mætte på herlighederne, samlede vi i et af de store lokaler hvor 50 stole var opstillet.

Sigfred Løvstad bød os velkommen og fortalte i korte træk om museets opbygning og de fremtidige planer. Et lille causeri omkring redaktør Bertel Møller fra Kolding var på programmet. Vi fik alle et levende indtryk af hvor svært det er at gengive fotohistorie via et skriftligt materiale, der blot er et par generationer gammelt. Materialet vil nok blive offentliggjort på et senere tidspunkt.

Nu var tiden inde til overrækkelsen af Dansk Fotohistorisk Selskabs gave til Danmarks Fotomuseum.

Redaktør af Objektiv, Flemming Berendt holdt en lille tale på selskabets vegne:

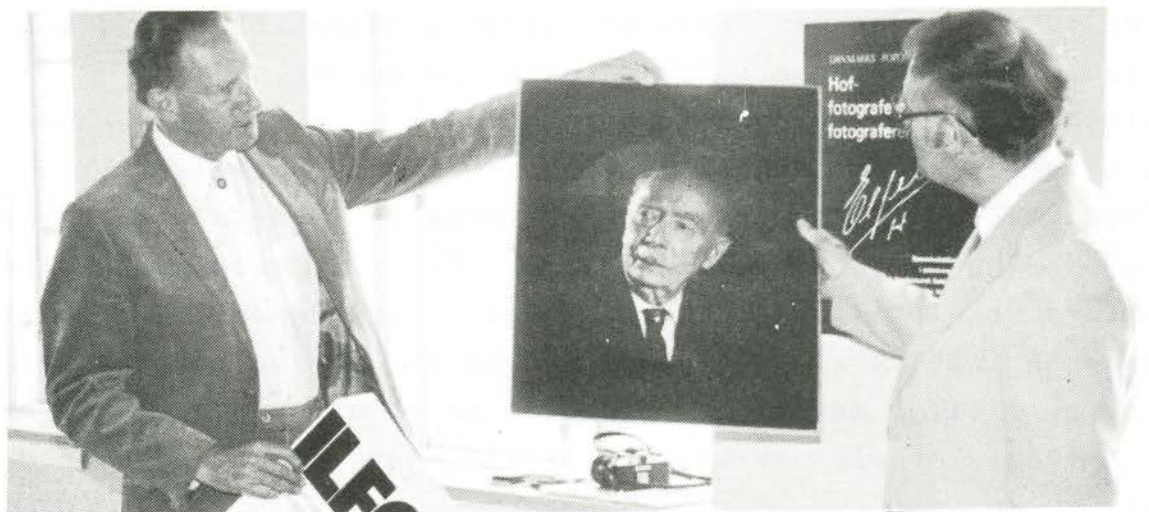
Mine damer og herrer!

Må jeg på D.F.S.s vegne sige tak til Løvstad for denne mulighed vi her har fået, til at besigtige Danmarks Fotomuseum før dets egentlige indvielse den 31 august.

Vi er mange, der har fulgt Løvstads stædige kamp og tro på at dette museum engang ville blive etableret, at det en dag skulle blive en realitet har vi aldrig betvivlet. Her til lands har jeg hørt, at det tager 30 år at nå vejs ende med et sådant projekt, godt at Løvstad hører til de hurtige for ham er det lykkedes på 28 år. Tillykke med det.

Det hidtil flotteste loppemarked indenfor rigets grænser.

Et fotografi af J.P. Hansen (NORKA) fotograferet i 1967, som 91 årig af Fl. Berendt blev skænket til Museet.

Hvad er et museum?

Et sted med gamle ting, et sted med støvede ting, et sted hvor man opbevarer alt det, man ikke nænner at smide væk. Man vil kunne komme med mange forskellige forklaringer på dette spørgsmål. Over hovedindgangen hænger der et skilt, hvorpå der står "Home Sweet Home" - der er det specielle ved skiltet, at det kun kan læses af Dansk Fotohistorisk Selskabs medlemmer.

Vi har alle ting og sager, som vi igennem årene har fået et kært forhold til, meget sælges eller byttes væk, men der bliver altid en lille smule tilbage, en del vi ikke agter at slippe, og det er måske den interessanteste. Tiden rinder, og en skønne dag skal det have et blivende hjem.

Da er det vi husker skiltet over døren.

Må jeg være blandt de første som vil skænke en ting til dette hjem. Det er ikke en Leica, men en NICA, det særlige ved den er, at den er DANSK-bygget.

En kopi af den originale brugsvejledning for Daguerreotypikameraet, erhvervet på Det Kongelige Bibliotek blev overrakt Løvstad af Fl. Berendt.
Foto: Per Ask Nielsen.

Dansk Fotohistorisk Selskab har også en gave til dig og museet. Den er endnu mere ydmyg, nemlig et KASSE-APPARAT.

For over et år siden fandt jeg i en kælder noget gammelt tørt træ og fik den skøre idé, at man måske kunne lave et TRÆ-KASSE-APPARAT af disse stumper.

Et af vore medlemmer Bent Madsen og dennes far har et snedkerværksted. Jeg fik gjort de to herrer interesseret i opgaven og de sagde JA. Din gode ven Aksel Gram Møller havde jeg udset til at være den snilde mekanikus, ham behøvede jeg kun at spørge een gang. Niels Resdahl Jensen skikkelig værktøjsmager og ingeniør var straks med på idéen. Efter 2 måneders korrespondance med alverdens institutioner og museer verden over endte det med, at jeg stod med 38 breve, men også med den nødvendige viden til at gennemføre planen.

På Danmarks Tekniske Museum blev der gjort opmålinger og studier. Vi havde dog eet stort problem, der syntes uløseligt, nemlig de optiske beregninger på objektivet, men her fik vi hjælp af et andet medlem civilingeniør Werner Olsen fra Danmarks Tekniske Højskole.

Hermed en hjertelig tak til de herrer for at de har villet ofre tid og energi på dette KASSE-APPARAT.

Resultatet er blevet et KASSE-APPARAT der ovenikøbet kan bruges. Må dette APPARAT blive Dansk Fotohistorisk Selskabs bidrag til at fylde eet af de mange huller der findes i samlingen - et hul der næppe på anden måde bliver mulighed for at lukke.

Til sidst vil vi håbe at Dansk Fotohistorisk Selskab og Danmarks Fotomuseum vil komme til at berige hinanden i årene fremover, vi som amatører og I som professionelle, der når det rigtigt kniber kan henvende jer til os.

Et trefoldigt leve for Danmarks Fotomuseum! TAK.

Herefter blev KASSE-APPARATET overrakt til Sigfred Løvstad, der med rystende hånd pakkede det ud. En replica af Giroux's Daguerreo-tyfikamera fra 1839 åbenbarede sig for Museumslederen og selskabet.

At apparatets tekniske udførelse var en overraskelse for de fleste var tydeligt, til stor glæde for de snilde håndværker, hvoraf to var til stede.

Der blev skålet lystigt i boblevand og intet øje var tørt.

Løvstad holdt en lille takketale hvor han gav udtryk for sin store glæde over denne meget specielle gave. Han takkede desuden initiativtageren for hans indsats og fastslog, at han jo også havde måttet ofre hvad en stak visitkort kostede. Jeg lover herved at overrække dem med gylden hånd.

Aksel Gram Møller havde sin personlige gave med i dagens anledning, et vidunderligt Epidiskop mærket Liesegang. Aksel gav i humoristiske sætninger udtryk for hvordan det var at have Sigfred på besøg. Roen faldt først over Løvstad, når Aksels bemærkning lød: Så tag den dog med dig. Herefter kunne kaffen drikkes i ro.

Den sidste time af dette besøgs højdepunkt ebbede efterhånden ud og vi begav os tilbage til hotellet, hvor endnu et veldækket bord med frokost stod klar.

Klokken 13.30 var bussen rede til afgang for hjemturen, endnu en gang var et særdeles vellykket landsmøde afsluttet.

Det sidste vi så var Løvstads vinkende hånd til farvel og på gensyn den 31 august.

Vi ser frem til Dansk Fotohistorisk Selskabs 10 års jubilæum i 1985. Det afholdes i København.

F.B.

Mødereferat

Februar mødet:

Lederen af Danmarks Radios filmhistoriske arkiv, fuldmægtig Ole Brage havde sagt ja til at komme og fortælle os om hvorledes der indsamles og efterspores gamle film til deres arkiv.

Vi fik fortalt hvorledes sjældne gamle film havde undgået at blive smidt væk eller ødelagt. Derefter viste Ole Brage en fin samling gamle Elfelt film, som var klippet sammen på en sådan måde, at man fik et fint tidsbillede. Forevisningen blev krydret med sjove og vittige anekdoter om kongelige personers "opførsel" i hine tider. Tak til Ole Brage for denne fotohistoriske oplevelse.

Marts mødet:

At finde foredragsholdere der udelukkende begrænser sig til emnet fotohistorie vil til tider være en mangelvare.

Men Viggo Rivads causeri omkring hans karrieres start i begyndelsen af 50'erne var sandelig gået hen og blevet fotohistorie.

Personlig har jeg haft den glæde, at have været med i en fotokonkurrence i "Politiken" sammen med Viggo Rivad. På fornøjelig vis kunne han fortælle om de genvordigheder, man kom ud for, som nystartet fotoamatør. At fremkalde en film og huske at fjerne dækpapiret, hvem glemmer det? - Nej vel, ikke mig.

Viggo Rivad fortalte en kostelig historie om hvordan man redder sin fastklemte film i en anden mands kones klædeskab ude "i det grønne område" - samtidig med at husbond dukker op - da er gode råd vanskelige at fremkalde.

Men det var jo ikke første gang, som manden sagde!

Rivad havde medbragt en serie dias optaget på en venskabsrejse til Kina. Nydelige billeder, perfekt eksponeret og rejse-fortællende i indhold, men Hr. Rivad burde have været sluppet løs på egen hånd således at hans social-realistiske evner kunne have fået lov til at udfolde sig.

En rigtig hyggelig aften, sammen med et hjertevarmt og livsglad menneske, hvis evner for "situationen" er uovertruffen.

En aften der sent glemmes!

Aprilmødet måtte i sidste øjeblik annulleres pr. telefon på grund af faglig møde og strejke i medborgerhuset. Erik Nørgaard har givet tilsagn om at komme en anden gang.

MØDERÆKKEN 1984.

TORS DAG DEN. 20. SEPTEMBER.

Første mødeaften efter sommerferien, vil bestå af flere enkeltstående aktiviteter.

Danmarks Fotomuseums indvielse vil blive vist i form af en håndfuld dias fra åbningsdagen den 31. august 1984.

Dernæst vil de medlemmer der skabte Daguerreotypikameraet - D.F.S.'s gave til Museet fortælle lidt om deres "gerning" - og få overrakt en lille "tak".

Herefter vises en serie dias fra det fantastiske Tekniske Museum i Prag. Fl. Berendt har besøgt stedet i sommer. Højdepunktet vil nok være, at se den verdensberømte Kino-samling.

Niels Resdahl afslutter aftenen med at vise resten af sine dias fra den mødeaften hvor han mistede "pæren".

Indfangede klenodier i sommerens løb bør medtages, så vi alle kan få glæde af herlighederne.

LØRDAG DEN. 6. OKTOBER.

DANSK FOTOHISTORISK SELSKAB INDBYDER TIL ÅRETS BYTTE OG LOPPE-MARKED.

MAN OPFORDRES TIL AT "STØVSUGE" HYLDER OG SKUFFER FOR OVERFLØDIGE GAMLE TING - DET GIVER PLADS TIL NOGET NYT - "GAMMELT".

MEDLEMMER DER STILLER OP - MØDER KL. 14.30 - OG DØRENE ÅBNES PRÆCIS KL. 15.00. - ALT SKER PÅ EGEN REGNING OG RISIKO!

VEL MØDT!

TORS DAG DEN. 25. OKTOBER.

DRØMMEN OM KÆRLIGHEDENS GLÆDER.

Et causeri om drømmepigens historie i ti-årene omkring århundredskiftet. Mange af de viste billeder stammer fra politiets beslaglagte materiale fra 1860 til slutningen af tyverne. Fotohistoriske billeder der skildrer "damens" ikke så lystige tidsepoke, en lystig verden vi andre får et indblik i!

For de som kender Erik Nørgaards bøger, vil vide at det bestemt ikke bliver kedeligt.

Medlemmerne opfordres til at medtage "lystige" billeder denne aften.

TORS DAG DEN. 15. NOVEMBER.

I december 1983 - efterlyste Claus Neble stereoskopiske Københavnerbilleder fra perioden 1860-1870. Resultatet foreligger nu i form af en dia-serie på omkring 50 billeder der vil blive vist som dias.

Medlemmer der måtte have erhvervet sig fotohistorisk litteratur opfordres til at tage dette med for fælles glæde.

TORS DAG DEN. 13. DECEMBER.

JULEMØDET.

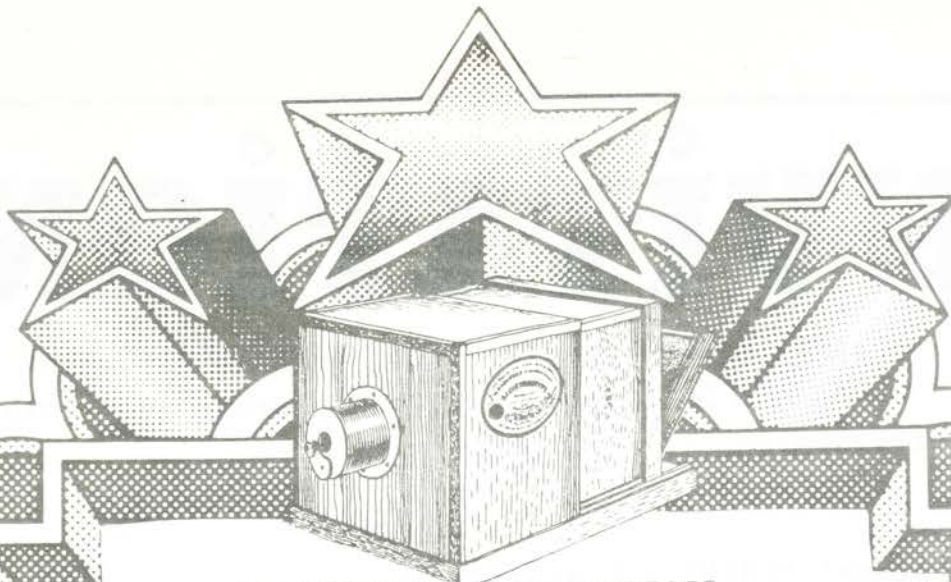
Alle bundgarn har været i brug for at skabe årets AUKTION!

HUSK - mærkning af alt "isenkram".

Julebag og gløg vil blive serveret.

De lystige indslag er under forberedelse.

Udførligt program med tiderne kommer i Objektivs December nummer.

LOPPEMARKED - ATELIERBESØG.
Søndag den 28. oktober 1984.
Mommarksvej 2. Vøllerup.

- Kl. 10.00: Jan Klinksgaard byder velkommen
Alfred Køpkes nyindrettede fotogra-
fiske atelier vil blive fremvist.
Tager du dit "fotogrej" med, er der
mulighed for at afprøve dette.
På den nedlagte landejendom er der
desuden indrettet et lille fotohi-
storisk museum med atelier-kamera-
er. En ophængning af bl.a. konge-
lige portrætter vil være at beskue.
- Kl. 12.00: Værten byder på en lille en eller
to - og der er mulighed for at købe
smørrebrød på stedet.
- Kl. 13.30: Det store ,jyske LOPPEMARKED tager
sin begyndelse - og guderne må vide
hvornår det ender!

De deltagende medlemmer opfordres til at med-
tage et gammelt kamera eller anden raritet til
rælles glæde og beskuelse.

TILMELDING - bestilling af smørrebrød samt
hvad der måtte være af praktiske spørgsmål
sker ved henvendelse til:

Jan Klinksgaard
Ved Skellet 30
6400 Sønderborg. Eller telefon 04 43 12 43.

Senest den 25. oktober.

VI HÅBER AT SE MANGE KØBENHAVNERE!

Velkommen!

INVITATION!

Ønsket om at igangsætte nogle fotohistoriske projekter har været under forberedelse i nogen tid, og følgende ideer håber vi at kunne få tilslutning til:

1. Fotofirmaet MERKUR's historie.
Her er en del forarbejde allerede gjort.
2. Teknikken omkring hvordan man fotograferer med Collodiumplade.
Vi vil prøve at gøre de "gamle" kunsten efter.
Projektet vil blive fulgt op med skriftligt materiale i Objektiv.
Hr. G.O. Svane har stillet faciliteter til rådighed.
3. Brugen af de "gamle" objektiver. Fremstilling af eksempler på hvorfor disse "gamle" glasskår var så gode.
4. Glæden ved at samle på gamle billeder.
Hvordan finder man dem?

TILMELDING - til disse fotohistoriske aktiviteter bedes rettet til redaktionen af "Objektiv" - skriftligt eller telefonisk der herefter organiserer tilrettelæggelsen.

Det er meningen at "arbejdet" skal gøres som "HOBBY" - hvilket skal forstås således, at der ikke vil være nogen form for tidspres eller bindende tilslutning..

Vel mødt til et "fotohistorisk"
TILBUD!!

Flemming Berendt
Teglgårdsvej 649
3050 Humlebæk.

Telefon 02 19 22 99. Gerne mellem Kl. 20-21

MERKUR
FOTO-PAPIRER
giver altid bedste Resultat.

DAGUERREOTYPI-KAMERAET VAR ANVENDELIGT
TIL MANGE BEHAGELIGE TING!!

Vi ka' li' at handle

CENTRUM FOTO
Specialforretning i nyt og brugt fotoudstyr

ISTEDGADE 24. 1650 København V. ol 21 61 67

Et Daguerreotypi-kamera, saa godt som nyt!

Flemming Anholm.

Naar Danmarks første fotohistoriske Museum i august Maaned aabner Sine Portene for Publikum, er det en Begivenhed, som Dansk Fotohistorisk Selskab ser hen til med Forventning, og disse Forhaabninger er berettigede, hvilket vi der deltog i Selskabets Aarsmøde i Herning i Foraaret kan bevidne. Vi fik lejlighed til at besøge Museet, hvor allerede væsentlige Dele af Samlingen var kommet paa Plads og udstillet paa forbilledlig Maade. Det bliver en Attraktion for Herning, ikke mindst fordi der er stillet en pragtfuld stor Bygning til Løvstads Disposition, hvor han har al den Plads, han kan ønske sig, og hvor han kan realisere sine Ideer, en fin Belønning af et mangeaarigt Arbejde i Fotohistoriens Tjeneste. Bestyrelsen for Dansk Fotohistorisk Selskab besluttede allerede for lang Tid siden, at man ville markere den skelsættende Begivenhed som Aabningen af et rigtigt Fotomuseum i Danmark er, ved at skænke Museet en rigtig god Ting, men problemet var at finde paa noget, som var usædvanligt.

Resultatet af Overvejelserne blev, at man ville donere et Daguerreotypikamera. Desværre var der intet saadant til Salg, og desuden raadede Selskabets Kasserer i Øjeblikket ikke over de ca. 800.000.- Kroner, som vel vilde være Mindsteprisen.

Man maatte derfor gaa en anden Vej, og vi vil lade Flemming Berendt fortælle, hvilken Løsning man fandt.

Ja, - vi havde i Bestyrelsen drøftet Muligheden for at give Fotomuseet i Herning en passende Gave i Anledning af Indvielsen i August 1984, men vi havde ikke fundet paa noget, da jeg en Dag, da jeg var inde i Byen, benyttede Lejligheden til at aflægge et Besøg hos Snedkermester Madsen i hans Værksted i Helgolandsgade. Min Forbindelse med Madsen stammede dels fra, at han var fast Leverandør af Snedkerarbejde til Firmaet Superfos, hvor jeg dengang var ansat, dels at Madsens Søn Bent Madsen er Medlem af vort Selskab. Medens jeg stod og fik mig en hyggelig Sludder med Madsen Senior, og junior, fik jeg øje paa noget Træ i et Hjørne af Værkstedet, - Maghoni, Nød og andre fine Træsorter.

Madsen forklarede, at det var Rester af slagtede fine Møbler, Træsorter, der var saa gode, at han havde stillet dem tilside til lejlighedsvis Brug.

Nu har de gamle Daguerreotypiapparater længe interesseret mig, og den tanke slog ned i mig, at hvis jeg kunde faa den gode Snedkermester med paa Ideen, vilde det være en excellent Gave til Løvstads Museum, hvis vi kunde faa fremstillet en nøjagtig Kopi af saadab et Apparat.

Madsen var straks med paa den, saa da vi næste Gang havde Bestyrelsesmøde, forelagde jeg mit Forslag om at lade fremstille en nøjagtig Kopi af et Daguerreotypiapparat. Tanken vandt enstemmig Tilslutning, og det var nu min Opgave at fremskaffe de fornødne Oplysninger om Detaljerne ved saadan et Kamera.

Jeg troede, at det var en smal Sag, men det viste sig, at jeg intetsteds kunde finde en brugbar Beskrivelse, her og der var der visse Oplysninger, men der manglede altid en hel Del.

Jeg vidste, at der rundt om i Verden er registreret 12 originale Daguerreotypi-apparater, og jeg skrev derfor til Ejerne, Museer og private og udbad mig Beskrivelser, Maal og Billeder, - for Resten vidste jeg ogsaa, at der af og til er blevet fremstillet Kopier til Institutioner, der ikke har været i Stand til at skaffe sig den rene Vare. Leif Preus i Norge, ved jeg, har engang bestilt en saadan Kopi i Amerika, men det blev aldrig til noget.

Mine Henvendelser førte nu ikke til Maalet, men jeg kom i Tanker om, at Teknisk Museum i Helsingør engang havde arvet et Daguerreotypiapparat fra Hærens Officersskole, eller rettere sagt en Bunke Træ etc. Som engang havde været et Daguerreotypiapparat, anskaffet i årene 1841-1843 af Skolen.

Vort medlem Axel Gram Møller, der ofte har sin Gang paa Teknisk Museum, hvor han med sin Ekspertise paa det fotografiske Omraade yder god Hjælp, saa engang en Kasse med ovennævnte Løsdele, og da han spurgte hvad det var, fik han det Svar, at det vidste man ikke. Gram Møller havde dog en Anelse om, at det var et Fotografiapparat, og han fik Lov at tage det med hjem. Her fik han det samlet og renoveret og konstaterede til sin Glæde, at det var et originalt Daguerreotypiapparat, ganske vist ikke fremstillet af Giroux, men af en anden fransk Fabrikant i 1841.

Da han leverede det tilbage til Teknisk Museum kunde han fortælle, at der var Tale om et virkeligt Klenodie, en Ting maaske til en Værdi omkring Millionen.

Det glædede Museets Direktør K.O.B. Jørgensen saa meget, at han lod det udstille i en Montre i Forhallen, hvilket var meget heldigt, for kort Tid efter brændte ellers alt, hvad Museet havde af sjældne Fotografica.

Jeg henvendte mig saa til K.O.B. Jørgensen paa Teknisk Museum og forklarede ham vore Planer angaaende Gaven til Løvstad og udbad mig Tilladelse til at undersøge og opmaale nævnte Apparat, hvilket jeg beredvilligt fik Lov til.

Jeg foretog derfor de nødvendige Opmaalinger og fotograferede Apparatet indvendig og udvendig fra alle tænkelige Vinkler og udarbejdede Arbejdstegninger, og da jeg forelagde mit Materiale for Madsen, erklærede han, at saadan et Apparat var han villig til at lave med Brug af sit Lager af ædle Træsorter.

Foruden Træarbejdet var der naturligvis visse Metalarbejder som skulde laves, og det kunde Madsen naturligvis ikke paatage sig. Det drejede sig om en Messingtubus, diverse Beslag, Hængsler, Skruer og Kroge, og hvem skulde lave det? - Naturligvis Axel Gram Møller, og han var straks parat til at gøre en Indsats paa dette Felt, hvor han absolut maa anses for at være Ekspert. Desuden var der Problemet med det Navneskilt, der er karakteristisk for alle Daguerreotypiapparater, et ret stort ovalt Messingskilt. Om alle de Tvivlspørgsmaal, der dukkede op under Arbejdet var jeg i Korrespondance med 38 forskellige Museer og Privatpersoner, nogle svarede ikke, men de fleste gjorde det dog,

uden at jeg fik ganske Rede paa, f.Eks. hvilke Træsarter man havde benyttet, hvilke Lakering der var anvendt etc.etc.

Til Slut henvendte jeg mig til Leif Preus i Norge, der havde lovet mig, at hans store Bibliotek og Arkiv altid vilde staa til min Raadighed. Der gik flere måneder uden at jeg hørte fra Preus, men en skønne Dag ankom der et meget tykt Brev med alt hvad jeg havde Brug for. Sagen var, at Preus i sin Tid havde været i Kontakt med et amerikansk Firma, hvis Speciale var at fremstille Kopier af alt hvad tænkes kunde, og dette Firma havde paa Foranledning af Preus foretaget en omfattende Research med Henblik paa at lave en Kopi til Preus af et Daguerreotypiapparat. Det blev imidlertid, uvist af hvilken Grund, ikke til noget, men Preus sendte mig nu hele Korrespondancen med nævnte Firma, og deri var absolut alt, hvad jeg havde Brug for.

Jeg maa lige indskyde, at det var min Hensigt, at den Kopi vi var ved at lave, skulde se ud som om den virkelig var en Ting fra Tiden, altsaa ikke en ny skinrende Genstand, der straks vilde afsløre sig som den Kopi det var. Derfor var jeg stadig paa Farten for at følge Arbejdet i Snedkerværkstedet, og jeg maa sige, at de Herrer Madsen fuldtud delte mine Anskuelse og gjorde et glimrende Arbejde i Overenstemmelse med mine Ideer.

Mine Studier af de gamle Daguerreotypiapparater viste mig til min Overraskelse, at de som oftest var lavet af flere forskellige Træsarter, af hvilken Grund ved jeg ikke, men takket være Snedker Madsens gode Lager af fine Træsarter var vi altsaa i Stand til ogsaa paa dette Omraade at nærme os de originale Kameratyper.

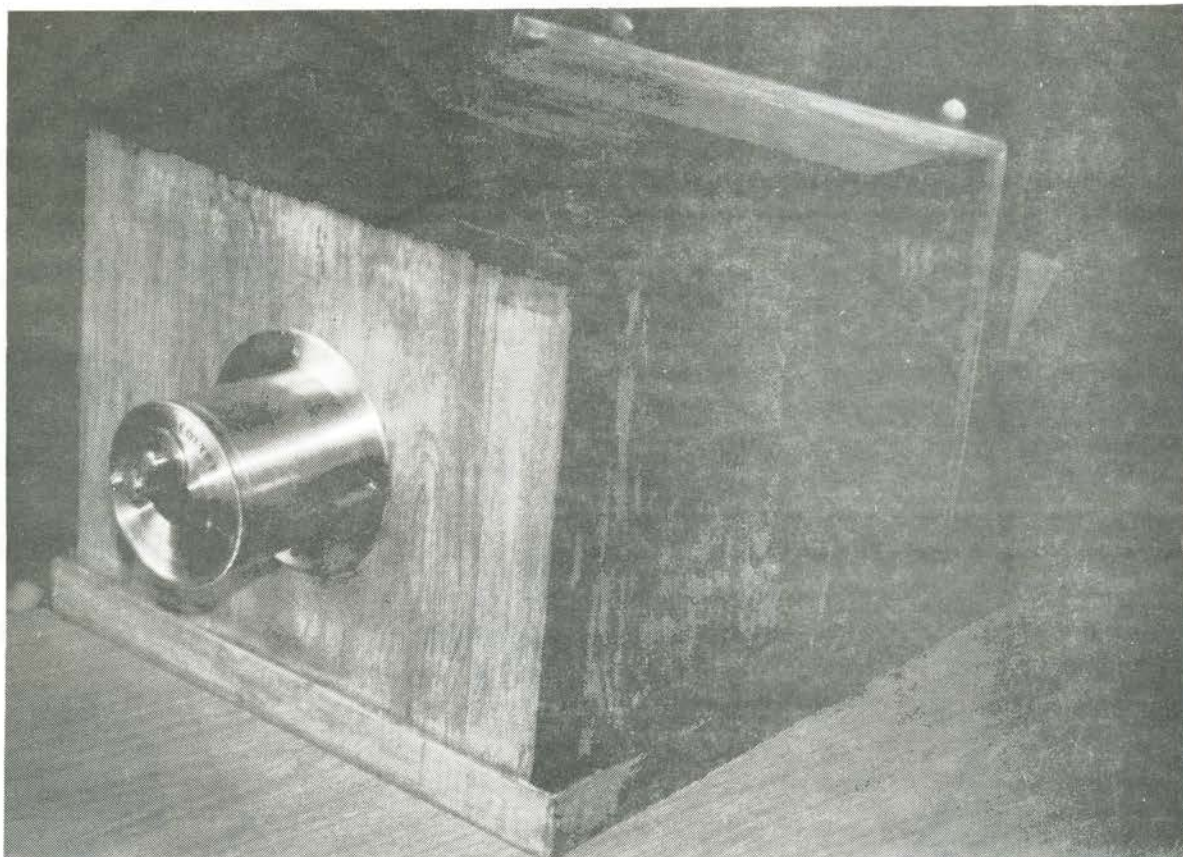
Et Problem var det Fabrikatskilt, der findes paa de fleste Daguerreotypiapparater, - dog ikke paa det, der staar i Helsingør.. Det ret store Skilt, som skal være ovalt, skulde udføres i Messing, og det paatog Niels Resdal sig at fremstille (foriøvrigt overtog han ogsaa Arbejdet med at fremstille Messingtubusen, da Gram Møller var kommet i Tidsnød). Inden han kunde gaa i Gang med Skiltet, skulde jeg finde ud af, hvor stort det skulde være og hvorledes det saa ud. Med hensyn til Udseendet kunde Løvstad stille et Fotografi til Raadighed, som han havde taget i Kodak Museet i Rochester, og det var jo en god Hjælp, Størrelsen var jeg nødt til at maale efter en 1/1 Gengivelse i en Bog.

Slutresultatet, en Kombination af Messing og Fotografi, blev meget tilfredsstillende og fremtræder nu paa overbevisende Maade som et (næsten ægte) Giroux-Skilt. Hammerschmidt i Aarhus var behjælpelig med at ramme den rigtige Farve.

Et stort Spørgsmaalstegn var Optikken, Linsen, for den kunde jeg ikke finde nogen Beskrivelse eller Beregninger af. Det Kongelige Bibliotek ofrede megen Tid paa Sagen, vor Mand paa stedet Hr. Dupont, der gjorde sit bedste, kunde intet finde.

Heldigvis er vort Medlem, Civilingeniør Werner Olsen, Chef for den optiske Afdeling ved Danmarks Tekniske Højskole, i Stand til at foretage de nødvendige Beregninger og har tillige paataget sig at fremstille Optikken til vort Apparat, hvilket vi naturligvis er meget taknemmelige for, saa naar Museet i Herning nu er aabnet, er ogsaa Linsen paa Plads, og det vil faktisk være muligt at fotografere nøjagtigt som de gamle Pionerer gjorde".

(Niels Resdal har indvilget i at være Tekniker og Fotograf ved fremstilling af det første Daguerreotypi i nyere Tid. Muligvis i 1986.)

Daguerreotypikameraet fotograferet inden det ovale fabrikatskilt blev monteret.

Saa mange var Ordene.

Som Supplement til Flemming Berendts Redegørelse for den vanskelige Fødsel kan jeg berette, at vi der deltog i D.F.S.'s Landsmøde 1984 Søndag den 13. Maj var inviteret til et "preview" af det endnu ikke færdige Museum.

Efter Rundgangen samledes vi til en Sammenkomst i Museets Mødesal, hvor Løvstad holdt en lille Forelæsning om sit Hjertebarn.

Herefter fandt en Overrækkelse af Gaver Sted, gode Ting til Museets i Forvejen righoldige Samlinger, skænket af Medlemmer og Venner af Museet.

Med Spænding overværede vi Udpakningen af vort Daguerreotypiapparat, og Begejstringen var stor, da det dukkede frem af sin Emballage, og det vilde, erklærede Løvstad, faa en fremstrædende Plads i en Montre for sig selv.

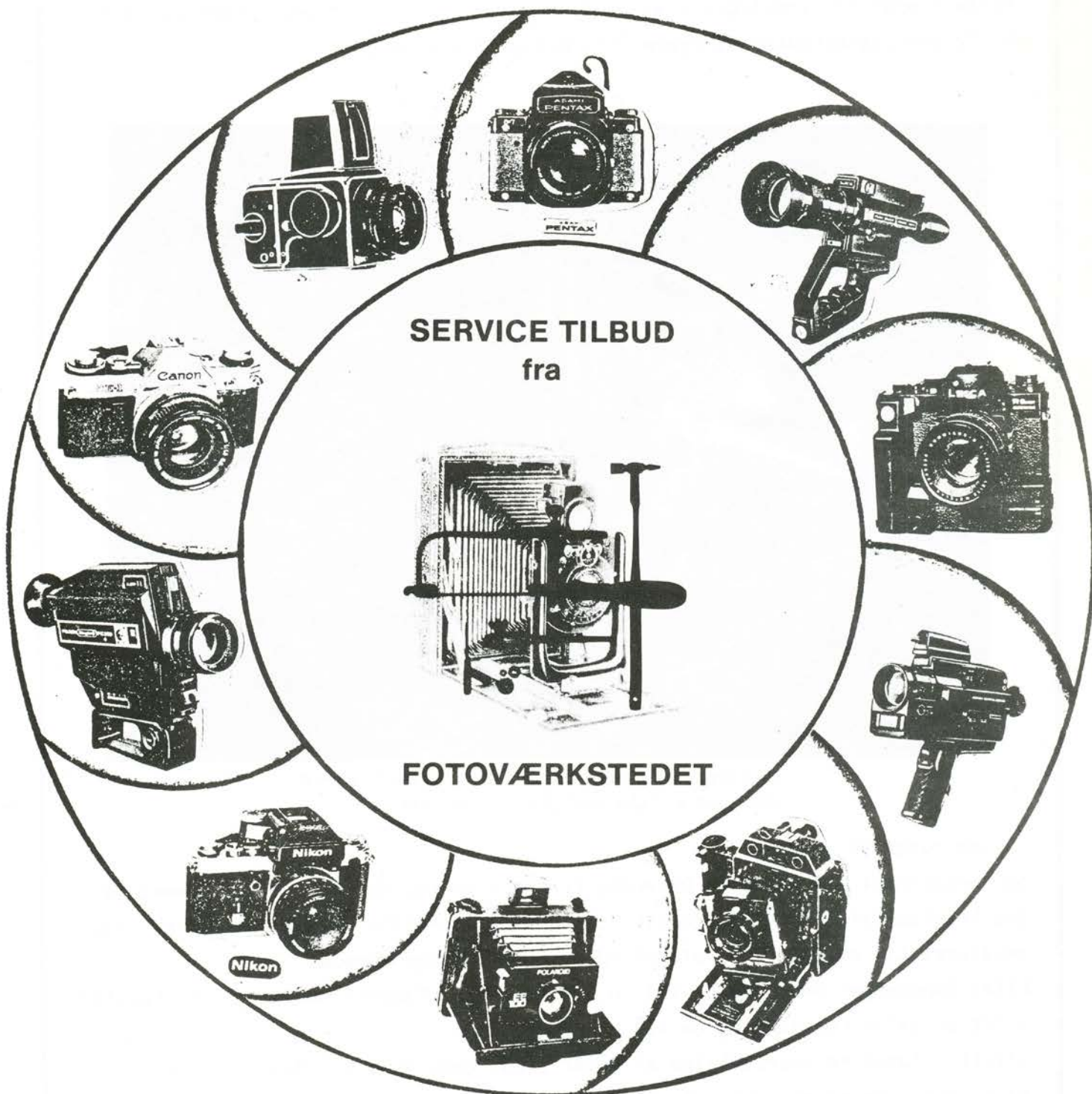
Fra nu af vil enhver, der kommer til Herning, have Lejlighed til at se og beundre dette fine Resultat af mange Menneskers forenede Anstrengelser.

REIMANN fotoservice

ABEL CATHRINES GADE 25 DK-1654 KØBENHAVN V. TELEFON 01 - 24 62 70

Med venlig hilsen
REIMANN's FOTOSERVICE

Vi reparerer ALT inden for fotoapparater-Optikker og Lysmåler
samt Antikke apparater.
Specialopgaver udføres.

der skulle gå 97 år !

ILFORD

gjorde det muligt

Søger, og i skulle finde

Flemming Anholm.

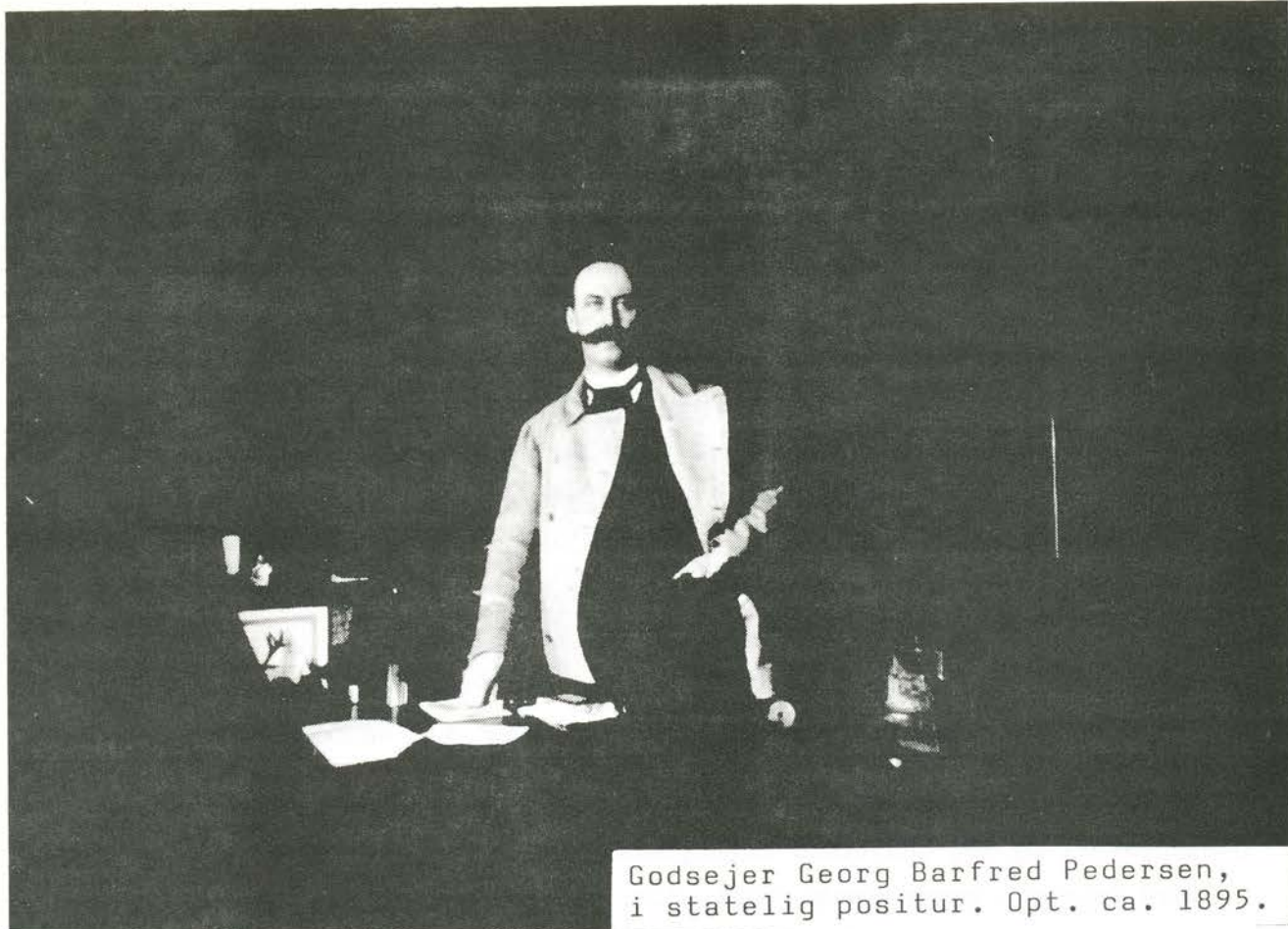
For et Aar siden kunde vi i Objektiv læse om et opsigtsvækkende Fund af et Antal Stirn-plader, cirkelrunde Glasplader med 6 ligeledes runde Optagelser paa hver. Tillige har Objektiv bragt en Artikel om Stirn-Apparatet, hvormed disse Billeder var optaget.

Da Artiklen om Pladerne blev bragt, var Fundet saa nyt, at vi kun kunde give en ret kortfattet Beretning om dem, men i det forløbne Aar er der sket en hel Masse i Sagen, og for at indvie Objektivs læsere i den stedfundne Udvikling har jeg haft et Møde med Fl. Berendt for at faa ham til at aflægge Beretning om den spændende og usædvanlige Historie bag de danske Stirn-plader. Hvordan, spørger jeg, gik det til, at du fik fat i de sjældne Plader?

Jo, Forhistorien er, at jeg af og til handlede i Nærum foto, hvor jeg kom paa god Fod med Indehaveren, Hr. Halberg. Halberg var ikke selv interesseret i Fotohistorie, saa en Gang imellem ringede han til mig, naar han kom ud for Ting, som han mente kunde være noget for mig, - som oftest var det naturligvis ikke særligt spændende, men en Dag, det maa have været i September 1982, var han igen i Telefonen og fortalte mig, at han stod med en mærkelig rund fotografisk Plade med 6 forskellige Optagelser paa. Jeg gættede straks paa, at det kunde være en Stirn-Plade, men for en Sikkerheds Skyld satte jeg mig i Forbindelse med Løvstad i Herning for at faa at vide Diameteren paa Stirn-Pladerne. 14 cm var Svaret, og den Størrelse havde ogsaa den Plade, Halberg var i besiddelse af. Pladen tilhørte en Mand, som havde henvendt sig til Halberg, og da jeg fik denne Mands Adresse, kørte jeg hen til ham. Jeg blev meget venligt modtaget, og manden kunde vise mig et par Trækasser som stod på Køkkenbordet. Den ene Kasse indeholdt et Antal 9x12 Plader, den anden et større Antal af de runde Plader. Snavsede og støvede var de, men jeg kunde dog se, at nogle af dem var i saa god Stand, at der kunde laves Billeder af dem. Jeg var naturligvis meget opsat paa at erhverve disse Sjældenheder og spurgte, om jeg maatte købe dem. Det kunde der ikke være Tale om, jeg kunde bare tage dem, hvis det var mig muligt, at gøre nogen gavn med dem. Ikke engang et Tilbud om en Flaske Vin vilde han Acceptere, saa jeg drog afsted med mit Livs hidtil største Fund.

- Ja, men hvorfra havde han disse gamle Plader, havde han selv købt dem?

Nej, han forklarede, at de havde ligget paa Loftet af hans tidligere Hus, efterladt af Sælgeren, og siden, da han flyttede, var de fulgt med til hans nuværende Hus, men ingen havde nogensinde interesseret sig for, hvad der var i Kasserne. Han kunde dog fortælle, at de stammede fra et Gods, der hed Raadegaard, ejet af en Georg Barfred-Pedersen.

Godsejer Georg Barfred Pedersen,
i statelig positur. Opt. ca. 1895.

Naa, jeg kom hjem med Pladerne og fik dem støvet af og rensset saa godt jeg kunde, og jeg fik saa lavet nogle smaa Kontaktkopier af de bedste. Der var blandt andet et Billede af Familien Barfred-Pedersen, der foruden Forældrene bestod af 2 Dreng og 3 Piger. Iblant 9x12 Pladerne, som jeg ogsaa gik igennem, fandt jeg et ganske tilsvarende Billede, ogsaa taget i deres Hjem, men 20 Aar senere. Alt hvad jeg nu vidste var, at Stedet for Optagelserne var Raadegaard, og at Billederne maatte være optaget af G. Barfred Pedersen, med et Stirn-kamera.

For at trænge dybere ind i Mysteriet gik jeg paa Biblioteket for at kigge i "Danske Slotte og Herregaarde" og slog op paa Raadegaard, - Beliggenhed Grønland. Det kunde naturligvis ikke passe, saa jeg søgte videre i andre Kilder og fandt saa den rigtige Raadegaard, der laa mellem Næstved og Tappernøje. Da jeg kom hjem ringede jeg saa til denne Herregaard og kom i Forbindelse med en Fru. Ruge, som foriøvrigt dagen efter skulde rejse til Amerika. Hun var den nuværende ejer af Godset, men kendte intet til Barfred Petersen. Hun anbefalede mig at ringe til Næstveds Egnarkiv og snakke med en Herre, der hedder A. Strange Nielsen. Det gjorde jeg, og han mente nok, at de havde noget Materiale om Raadegaard. Ved den Lejlighed foreslog jeg, at jeg vilde stille nogle af Billederne i forstørret gengivelse til Raadighed for Arkivet, hvilket han naturligvis gerne saa, og jeg gjorde derfor Forsøg med at foretage Forstørrelser af de bedste af Pladerne. Til min Forbavselse viste det sig, at de med Lethed taalte Forstørrelser op til 30 cm i Diameter uden at vise mere Korn end hvis det havde været en moderne 24x36 Film.

Jeg stod nu overfor det Problem, at hvis jeg skulle alle Pladerne igennem, vilde jeg faa Brug for Papir for flere Tusinde Kroner. Med Løvstad som Mellemmand fik jeg stillet alt det Papir til Raadighed som en Gave fra ILFORD. Saa nu kunne jeg gaa i Gang med De, det har jeg Lov at sige, vanskelige Forstørrelser. Paa en 8-timers Arbejdsdag kunde jeg fremstille 4 til 5 af de store Forstørrelser, saa der gik mange Timer og Dage med at komme gennem alle de anvendelige Negativer. Oprindeligt havde jeg regnet med at jeg vilde kunne bruge 25-30 af Negativerne, men efterhaanden som jeg fik Tag paa det, kom jeg frem til at jeg kunde bruge ca. 45 af dem. Ialt brugte jeg omkring 3 Maaneder med dette Forstørrelsesarbejde.

Sideløbende med dette Arbejde prøvede jeg at komme videre i mit Efterforskningsarbejde, og en af de Ting jeg forsøgte, var at telefonere til de ca. 15 Mennesker, der stod i Telefonbogen med Navnet Barfred Pedersen, men mærkeligt nok var der ingen af disse, der kendte noget som helst til Raadegaard og dens Ejer.

En Dag gik jeg saa ind paa Nærum Bibliotek, hvor jeg kom i Snak med en Bibliotekar, og jeg benyttede Lejligheden til at spørge hende, om Navnet Barfred Petersen sagde hende noget. "Jo, svarede hun" jeg synes nok jeg kender det Navn, og saa vidt jeg erindrer er der en Artikel om Familien i et Topografisk Aarstidsskrift. Og Biblioteket havde samtlige Aargange fra 1853 til 1983. Jeg begyndte saa at lede, fra 1983 og bagud, og allerede i 1982 Udgaven fandt jeg en Artikel "gamle Søllerød Ejendomme i Familien Barfred Pedersens Eje" af Elisa Markvardt Pedersen. Jeg fik Bogen med hjem, og paa en af Siderne var der et Billede af Familien med Navne paa alle de afbildede Personer. Jeg gættede paa, at denne Elisa Markvardt Pedersen kunde være et Barnebarn, saa jeg opsøgte hende, det viste sig at hun boede i Holte. Hun var meget interesseret i mit Fund, for hun havde aldrig hørt om disse runde Plader. Jeg havde medbragt mine Forstørrelser af Billederne og da de saa dem (hun havde tilkaldt andre af Familiens Medlemmer) var de ved at gaa bagover af Forbavselse. Fru Markvardt Pedersens Bror, Arkitekt Niels Barfred, blev saa begejstret, at han stillede i Udsigt at vilde bidrage med et beløb til det videre Arbejde med Billederne.

Naar Billederne, som nu er i Herning, for opklæbning, kommer tilbage til mig, skal jeg ud til Fru Markvardt Pedersen, som saa vil sætte Navne paa de forskellige Personer, der er paa Billederne.

- Det ser ud som om det ikke bliver noget Problem at faa dækket Omkostningerne ved Fremstillingen af Billederne, naar ILFORD giver Papiret og og andre Sponcorer vil deltage i Finansieringen.

(Sparekassen S.D.S. har givet 5.000.-Kr, desuden har ILFORD yderligere skænket 5.000.-Kr, endelig har Dansk Fotohistorisk Selskab givet et beløb, saaledes at Selskabets Medlemmer hver faar et Billedhefte indeholdene en del af Billederne, samt tekst.)

Nej, jeg haaber, at det vil komme til at løbe rundt, og i den Forbindelse kan jeg sige, at jeg havde 5 af Forstørrelserne med paa Udstillingen i Bel-lacentret for nogle Maaneder siden, og her talte Løvstad og jeg med Direk-tøren for ILFORD, og da han havde set Billederne og hørt Historien og at der vilde kunde fremstilles omkring 40 Billeder, sagde de, næsten i Munden paa hinanden, at det var en Sag for FOTOKINA i Køl'n om to Aar, men saa er der jo Tale om Forstørrelser i et Format paa maaske 1 Meter. Hvem der skal financiere dette vil Tiden vise, vi haaber paa ILFORD.

- Hvad skal der ske med de Billeder, du har fremstillet, og med Plader-ne, naar de engang skal finde deres blivende Sted? -

De skal først og fremmest til Museet i Herning som en Gave fra Dansk Fo-tohistorisk Selskab, men der skal ogsaa et Sæt til Arkivet i Næstved: Pla-derne, der jo maa siges at tilhøre mig, skal ogsaa til Herning, da jeg ikke mener at have brug for dem mere, naar jeg er helt færdig med Arbejdet. Der er de bedst sikret, og er til Disposition, hvis der engang ad Aare skul-de blive brug for dem igen. Iøvrigt er det min Tanke, at der skal laves et antal Dias-serier efter aftrykkene, hvilket er ganske nemt, og saa kan Her-ning Næstved faa en Serie. Desuden skal D.F.S have en samt en til mig selv som Erindring om Fundet.

- Stirn-kameraet, som Barfred Petersen har arbejdet med, det ved man ik-ke ret meget om? -

Nej, man maa formode, at det forlængst har endt sine Dage, hvordan ved man ikke noget om, ingen af Familien ved i hvert Fald noget herom. Jeg diskute-rede Spørgsmaalet om Kameraet med Arkitekt Barfred, og heller ikke han kend-te noget til Kameraets Historie. Han fremsatte den Teori, at Godsejeren kunde have købt det paa Verdensudstillingen i Paris i 1889, og det lød jo ikke usandsynligt, men denne Teori blev kulkastet, da Fru Markvardt Peder-sen hos en gammel Tante finder en Dagbog, skrevet af Godsejerens Hustru Eli-sa Barfred Pedersen i 1889, og i denne Dagbog er indklæbet 6 af de smaa runde Billeder, Kontaktkopier, lavet efter en Plade, der ikke findes blandt dem vi har. Det vil altsaa sige, at Barfred Pedersen ikke har købt sit Ka-mera i Paris i Efteraaret 1889, da Optagelserne her er fra Sommeren 1889.

En interessant Omstændighed ved nogle af Barfred Pedersens Optagelser er at de ganske afgjort er taget paa Tid, hvilket Stirn-kameraet ikke var bereg-net til, da det kun havde en meget primitiv Momentlukker. Vi maa derfor an-tage, at Barfred Pedersen, der var meget interesseret i Mekanik, har fore-taget et Indgreb i Apparatet, saaledes at han var i Stand til at eksponere paa Tid. Visse Inteiøroptagelser har maaske skullet belyses i op til et Mi-nut, naar man tager i Betragtning, at Apparatet havde ringe lysstyrke og at Negativmaterialet var ret langsomt.

Man maa derfor ogsaa gaa ud fra, at Barfred Pedersen har haft et Stativ, hvor han har lavet en Anordning til at fastholde dette runde Kamera, der ikke var forsynet med nogen Form for Stativgevind, og han er derfor en af de faa, der har forstaaet at faa noget ud af dette primitive Apparat. Det er evident, at han var en god Fotograf, for Billederne er vel komponeret, og der er ikke to, der er ens i sit indhold. Han har ogsaa forstaaet at lave Næroptagelser, saa godt som det nu lod sig gøre med et Apparat uden Afstandsindstilling og uden Søger.

Det er typisk, at de Billeder, hvor han selv er med, - altsaa hvor en anden har betjent Apparatet, er daarligt sigtet, altsaa med skæv Horisont og lignende.

Saavidt Flemming Berendt. Som det fremgaar af hans Udtalelser, er der gjort et stort Arbejde med Behandlingen af Stirn-Pladerne, men det er ogsaa klart, at der endnu forestaar et betydeligt Arbejde før man kan sige, at alle Muligheder, som dette Fund indebærer, er udtømt.

Objektiv skal sørge for, at Læserne ogsaa i Fremtiden vil blive holdt underrettet om hvad der sker i Sagen, - der vil sikkert blive Basis for mangen spændende Beretning.

Efterskrift:

Tro det om de vil! - men et nyt mindre hold Stirn-plader er dukket op fra en person, som er aldeles ubekendt med det første fund. Og på disse "nye" plader figurerer personer bl.a. en kendt kunstmaler, som har haft sin gang på Raadegaard i slutningen af forrige århundrede - og som vi ved har lånt Godsejer Barfred Pedersens Stirn-kamera. Nu foretsår der et omfattende efterforskningsarbejde.

DEN IRSKE KÆMPEHJORT!

I 1839 (Samme år som Daguerreotypikameraet blev fremstillet.) Blev resterne af den Irske kæmpehjort udgravet i Hareskov ved Kibæk. Alder omkring 400.000 år.

At samle og fremskaffe de nødvendige Materialer skulde vel næppe volde store Besværigheder, thi ved et Samarbejde mellem Fagfolk og Amatører vil det sikkert vise sig, at Skuffer og Hylder indeholder mange Ting, som er værdifulde for et fotografisk Musæum.

Det sagde man i 1943!

NJAL FOTO

»foran på Amager«

BUS 12-32-36-40

lige til døren

NJALSGADE 22 - **54 55 90**

FOX TALBOT

Ulla Eberth.

I 1800 blev William Henry Talbot født. Hans far var en extravagant dragon officer som døde inden Fox Talbot var 6 måneder. Moderen var lady Elisabeth Fox-Strangeways, og hun giftede sig fire år senere med en marineofficer Fielding, der var en ambitiøs mand, til hvem Fox Talbot havde et godt forhold hele livet. Da stedfaderen sejlede meget og økonomien ikke den bedste, er Fox Talbot opvokset i sin morfars hjem. Melbury House i Dorset, og først som 26 årig overtog Fox Talbot sin retmæssige fædrede bolig i Lacock Abbey.

Som otteårig kom Fox Talbot på kostskole, og fra denne periode har han skrevet en meget detaljeret dagbog, om alt hvad han lavede, næsten fra minut til minut, og gav strenge ordre til om, at dagbøger samt breve skulle gemmes for eftertiden.

Dette var begyndelsen til hans grundighed i alt hvad han lavede resten af livet. To år senere kom han på Harrow, og som 15 årig blev han undervist af private lærere, for så som 17 årig at komme på Cambridge universitet, hvor han i 1821 udgik med en førstekaraktter astronomi. Året efter indtrådte han i The Royal Astronomical Society. I de følgende år rejste Fox Talbot meget og studerede sam-

tidig kemi og fysik. I London holdt han flere forelæsninger og var en ivrig dematør inden for det naturvidenskabelige område.

I 1826 overtog Fox Talbot Lacock Abbey, som han ombyggede og indrettede, således at han her kunne fortsætte sine studier og forsøg. Til herregården hørte skove, marker og en landsby i hvilken arbejdere og håndværkere boede. Det fortælles, at Fox Talbot var en god arbejdsgiver, og at han havde stor forståelse for det sociale liv i byen.

Fox Talbot opstillede til Parlamentet og blev valgt ind i 1832, hvor han dog kun sad i tre år. Samme år giftede han sig med Marris Constance Mundy. Det var på bryllupsrejsen til Italien, at Fox Talbot fik ideen til det han siden kaldte Kalotypi. I tiden derefter eksperimenterede han med at få gjort papir lysfølsomt og få fremstillet brugbare Camera obscura.

Disse Camera obscura blev fremstillet af den lokale snedker på Lacock Abbey, Joseph Foden. I 1835 var Fox Talbot i stand til at tage det første billede med sit Camera obscura på et lysfølsomt stykke papir. Verdens første negative billede.

At det blev et vindue er måske ikke så mærkeligt. Materialerne var jo langsomme og eksponeringstiden derfor lang. Dette berømmelige karnap-vindue sidder i en lang biblioteksgang, og på den modsatte side findes en kamin, hvorpå Camera obscura blev placeret. I 1841 udtog han sit første patent, og i de følgende år udtager han en lang række patenter på sine kemiske processer. Disse patenter er årsagen til at Fox Talbot i de følgende år løber ind i mange retssager og uatllige diskussioner, og nok årsagen til at Kalotypien ikke er ret meget brugt udenfor England, men at Fox Talbot er grundlæggeren for alle de følgende og nu-gældende metoder med negativ og positiv proces, vi bruger i dag, er der ingen tvivl om. Fox Talbot ønskede licenspenge fra alle der brugte hans metode.

Mrs. Talbot og deres 3 døtre fotograferet den . 19. April 1842. Kalotypi.
(Science Museum.)

I 1847 dannes den første Kalotypi-klub i London, hvor Fox Talbot dog nægter at deltage på grund af sine patentrettigheder, men han åbner sin egen fotografiske virksomhed i Baker Street 55, Reading. Herfra udgår en stor produktion af billeder som Fox Talbot og andre optog. I denne samling af billeder findes portrætter af dronning Victoria og mange personbilleder af arbejdende mennesker. "The Pencil of Nature" er også lavet i Reading perioden, og denne bog er den første i Verden, udgivet med fotografiske billeder.

1851 offentliggør Frederick Scoth Archer sin metode med den våde glasplade. Kollodium-processen. Dette får Fox Talbot til at frigive sin proces til amatørbrug, og da hans patent på Kalotypi i 1854 skal fornyes afstår han fra at gøre dette. Imidlertid havde han i 1852 patenteret endnu en proces, som han kaldte "Photoglyphy", en indgraveringsmetode. Pladen blev belagt med Bichromate i gelatine. Et billede blev så affotograferet gennem et stykke gaze, og derved opstod der små punkter, således at der kunne trykkes halvtonebilleder.

Først to år senere offentliggjorde Poul Pretsch i Wien sin metode til at trykke billeder, foto-galvanografi. Dette udløste endnu en retssag, hvor Fox Talbot påberåbte sig sine rettigheder, men denne gang tabte han sagen og samtidig lysten til at udvikle flere metoder i den fotografiske kunst.

Roger Fenton udkastede tanken om at Photographic Society og Fox Talbot blev opfordret til at være dets første præsident, men afslog. Efter de mange skuffelser han havde mødt med retssager trak han sig helt tilbage på Lacock Abbey, men var dog stadig en flittig fotograf. Han holdt sig til sin egen Kalotypi metode, skønt den våde Kollodiumplade var meget mere udbredt nu.

I 1874 blev Fox Talbot endnu en gang opfordret til at være præsident for "The Royal Photographic Society", men afslog endnu engang, og døde 3 år senere i 1877, han blev 77 år gammel.

Lacock Abbey ejes i dag af "The National Trust". På stedet findes et museum der sandelig er et besøg værd.

LITTERATUR - LISTE.

The first negatives, D.B. Thomas, Science Museum Monograph, HMSO, 1965.

Guide to Lacock Abbey, The National Trust, 1974.

William Henry Fox Talbot, F.R.S. - material towards a biography. 1947.

Gernsheim H. Talbots and Herschels Photographic Experiment in 1839. 1959.

Pencil of Nature. 1844.

Smith, R.C.. William Henry Fox Talbot. 1968.

TALBOT'S LIFE AND WORK

- 1800 11 Feb. Born in Melbury, Dorsetshire.
 1831 Member of the Royal Society of Sciences in London.
 1833 Travel to Italy, experiments with Wollaston's camera lucida.
 1834 23 June. Beginning of photographic experiments.
 1834 Autumn. Knowledge of Davy's and Wedgwood's experiments.
 1834 Winter. Experiments with blackened glass plates with etched-in designs.
 1835 Summer. First images with the camera obscura.
 1835 August. Photograph of a window in Lacock Abbey.
 1835 Autumn. First experiments with a solar microscope with silver chloride.
 1836 Experiments with mercury iodide.
 1836/37 Investigations in integral calculus.
 1838 30 Nov. Award of a medal for this mathematical research.
 1839 31 Jan. First report to the Royal Society on his photographic research.
 1839 21 Feb. Report on the preparation of paper. (Use of silver chloride; fixing with sodium chloride or potassium iodide.)
 1839 20 Feb. Letter to Biot on fixing.
 1839 1 March. Statement on potassium ferrocyanide and sodium thiosulphate as fixing agents.
 1839 15 March. Report on silver bromide paper, to Biot.
 1839 21 March. Report on silver bromide paper to the Royal Society.
 1840 10 Feb. Dispatch of pictures to Biot.
 1840 23 March. Report by Biot on a new dispatch of pictures by Talbot.
 1840 20/21 Sept. Discovery of the latent image on silver iodide paper.
 1841 18 Jan. Report to the Academy of the Sciences in Paris.
 1841 19 Feb. Report to the Royal Society.
 1841 8 Feb. Patent of the new process in England.
 1842 30 Nov. Talbot received the Rumford Medal for his photographic research from the Royal Society.
 1843 1 June. Patent of improvements in the process. Use of the Calotype for enlargements.
 1843 29 June. The first photo graphically illustrated book: 'The Pencil of Nature' appeared in installments.
 1845 Publication of the second illustrated book: 'Sun pictures in Scotland'.
 1849 Talbot and Malone took out a patent on the use of porcelain as a picture-bearer.
 1851 12 June. Invention of Amphitypy.
 1852 13 Aug. Talbot released his patent rights.
 1852 28 Oct. Invention of light-sensitivity of chromatic gelatine. Patent on this process.
 1853 May. Publication of the chromatic process.
 1862 Award of a medal at the International Exhibition in London for photographic etching in copper and steel.
 1873 14 Jan. The Royal Photographic Society appointed Talbot Honorary Member in England.
 1877 17 Sept. Talbot died in Lacock Abbey.

Apparater fra Tiden

FAG-FOTO

Frb. Allé 29

INTERIØR FRA LØVEAPOTEKET I HERNING.

Fotograferet omkring år 1900.

KØB-SALG-BYTTE
01-22 44 91

KODAK

DET AT VÆRE KLAP-SAMLER.

Af Flemming Berendt. 2. Del.

I årene lige efter den første verdenskrig 1918 blev der fremstillet mere avancerede kameraer, der byggede på de mekaniske fremskridt der fulgte i kølvandet af krigsårene.

Et af disse var Automatic Ansco film Camera. Af udseende lignede det de andre, men der var indbygget en fjedermotor i bagstykket, som blev trukket op med en nøgle. Filmen blev automatisk spolet frem efter hver eksponering, man kunne eksponere 1 billede pr. sekund.

Denne opfindelse blev gjort allerede i 1899 af F. Pascal og L. Izerahle, men bliver først kommercielt udnyttet langt senere.

Op igennem 1920'erne sker der en sand eksplosion af tekniske frembringelser. To modeller af Ansco VP, No. 0 og No. 2. ApeM VP fra 1922 var den samme som Ansco VP og blev fremstillet af Photographic Manufacturers Ltd. i England. I 1924 kom tyskerne med Tengor kameraet i fem størrelser produceret af Goertz. To år senere kom Agfa standard rullefilmskamerarerne på markedet. Disse modeller var forsynet med rammesøgere og med almindelig spejlreflekssøger. Agfa Speedex fra 1926 havde automatisk focuseringsindstilling til uendeligt når kameraet blev foldet sammen.

I 1926 samledes Zeiss, Ica, Goertz, Contessa-Nettel og Ernemann som blev til Zeiss Ikon der to år senere lancerede Ikonettes, et kamera af høj standard.

Kodak begyndte fabrikationen af en hel ny serie kameraer i løbet af 1920'erne.

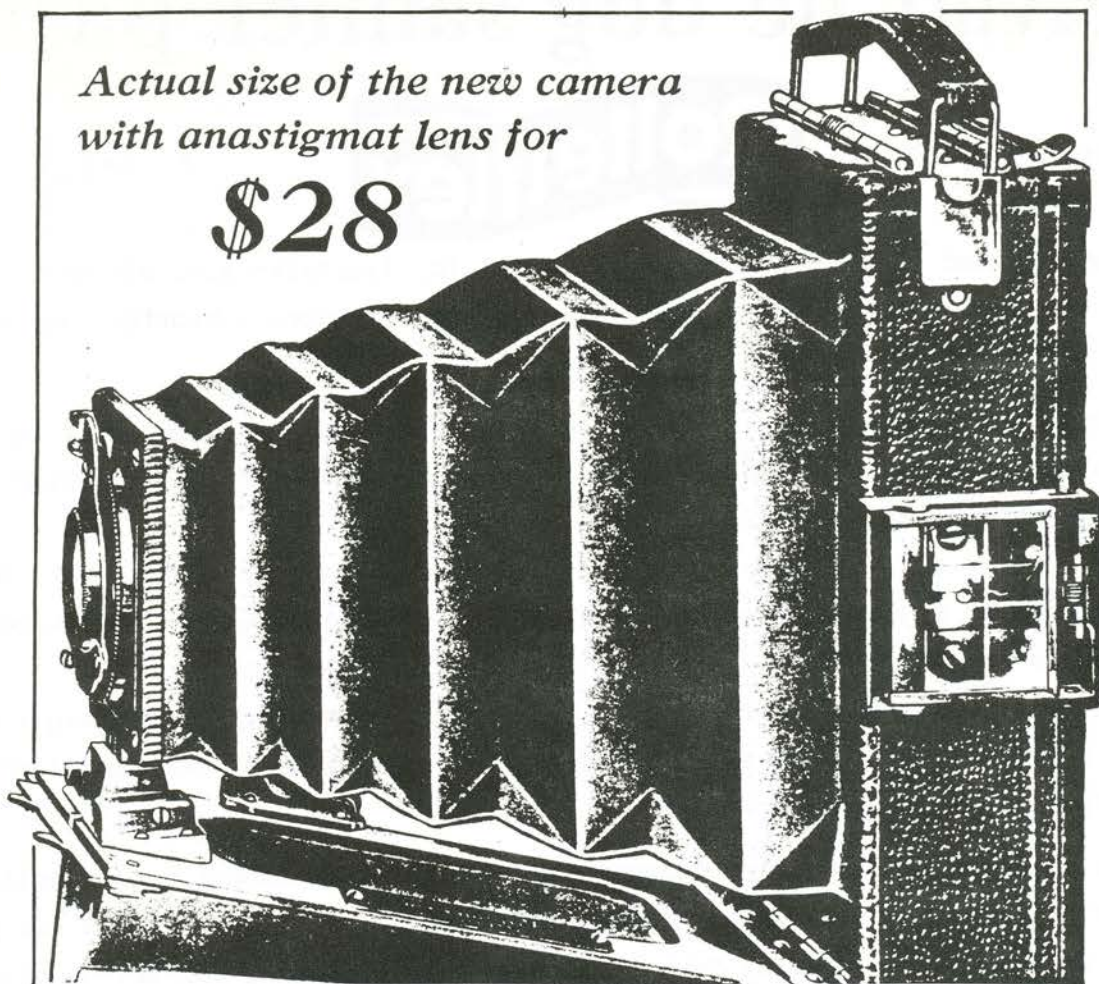
Den gamle Pocket Kodak og modellerne 2 og 3 blev fremstillet helt frem til 1934. På dette tidspunkt begyndte de mere lysfølsomme film og dukke op. Den første og anden generation af kameraer var passé.

Vi er nu nået frem til 1925 og den originale Vest Pocket Autographie Kodak blev afløst af model B, hvor den sammenklappelige form blev udskiftet med det traditionelle klapkamera. Umiddelbart før dette sker fremstilles der nogle meget interessante specialmodeller.

Kodak markedsfører i 1926 en model udstyret med Compur-lukker og Zeiss Tessar f: 4,5 objektiv, den blev kun solgt i Europa og er sjælden. (Special Vest Pocket Autographie Kodak.)
1928 blev et farverigt år hvad kameraer angik. Vest Pocket serie 3,

*Actual size of the new camera
with anastigmat lens for*

\$28

Premoette Jr. Special

A marvelously compact camera, suited for work of the highest grade. Fitted with Zeiss Kodak Anastigmat lens—the anastigmat made expressly for hand camera work, combining speed, depth and definition in a remarkable degree.

The shutter is the Kodak Ball Bearing, the finder is a direct view, the pictures are $2\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ in size, and their quality is as good as can be had with any size camera at any price. The camera is richly finished with genuine Persian Morocco covering, black bellows and nickeled fittings. It is the finest, most efficient, handsomest small camera you ever saw.

blev fremstillet i farverne grøn, brun, rød, grå og mørkeblå under navnet Kodak Vanity (forfængelighed.) Apparaterne blev leveret i tilsvarende bokse, med spejl, læbestift og pudderkvast i samme farve som cameraet. Designet af Walter Dorwin Teague.

De følgende 4 år fortsatte Kodak med at fremstille disse farvede kameraer. En Vest Pocket Kodak model B, blev fremstillet i en boks med holder til læbestift, pudderdåse og spejl. I 1930 fremstillede man til spejderbevægelsen i Amerika Boy Scout og Girl Scout i farverne grønt og mørkeblå, med spejderemblemet i bunden.

Amerika befandt sig midt i en eksplosionsagtig periode på alle områder og her gik foto-industrien ikke ram forbi.

fortsættes.....

Hvad de dog samler på!

Af M. Ørsted-Bagger.

I. Del.

I selskab med ligesindede, er de tørre tal for lysstyrke m.v. alt nok, - og dog stiller vi hinanden det spørgsmål fra tid til anden - hvorfor samler du?

Jeg fotograferede i mine drengeår, når jeg kørte ud i naturen, hvor en tid som spejder skabte stabler af fotografier. Så kom krigens år, hvor særlige fotoopgaver ikke havde motivets kvalitet i fokus.

I mange år blev det et Canon Demi der lå i lommen, og det kom ofte frem i mit arbejde, som på rejser i udlandet. Resultaterne, ofte dias, var altid nok så fortællende som et postkort, men jeg stillede ej de store krav.

For få år siden skete der noget, - det var dyrt, men det fangede mig i et net af spørgsmål, om teknik og muligheder, kort sagt "Fotografica-bacillen" havde fået tag i mig som narkotika.

Det startede med køb af en japansk 6x6. Jeg opdagede uanset gode resultater, at det var en efterligning. Dette førte så til Rolleiflex - og så var jeg solgt. Det var mig en gåde at dette finmekaniske mesterværk, der levede til 1982 med sin "Svanesang" - "Den gyldne Rollei", - siden 1928 hvor den så dagens lys, - havde været - og stadig er et godt værktøj - at dette nu er afgået ved sin "gyldne død" forstår jeg ikke ret.

Skal vi se på fabrikatets historie, skal vi starte i 1920. Købmand P. Franke og finmekaniker R. Heidicke grundlægger deres firma. 1921 bygges det første kamera - det var stereo, men da jeg kun ser med 1 øje har det ikke min interesse. 1929 bygges det første 6x6 to-øjet kamera verden indtil da havde set, - det var Rolleiflex. 1931 bygges 4x4 Rollei. Specielt for damer. 1934 kommer Rolleicord. 1945 går 65 o/o af virksomheden til under krigshandling. 1950 kommer Rolleiflex 6x6 m. Tessar 2,8. 1954 Rolleimarin "undervandshus" markerer 25 års jubilæum. 1956 færdigbygges kamera Nr. 1.000.000 og fra 1962 er firma-navnet "Rollei-Werke".

I 1950 dør Poul Franke, d. 18 marts, - han var købmanden der kunne sælge varen, - hans kompagnon Heidecke svigtede ikke god håndværksteknik, - en vigtig baggrund når der skal sælges. I 1951 blev Reinholdt Heidecke Dr.-Ing ved den tekniske højskole i Braunschweig, en velfortjent anerkendelse for en bemærkelsesværdig indsats.

I det følgende har jeg i skemaform, forsøgt at opstille en oversigt over udviklingen for Rolleiflex med angivelse af tilhørende objektiver. Jeg vil være taknemmelig for påtale af evt. fejl og mangler i samtlige mine oplysninger.

UDVIKLINGEN FOR "ROLLEIFLEX".

Prototype lo
1928
6x6

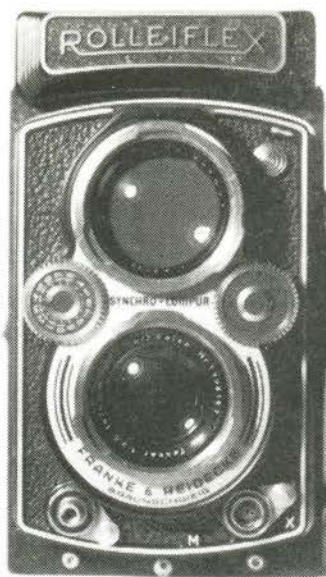
2/3,8 1929	2/4,5 1929	1/4,5 1929	1/3,8 1929			1/2,8 1931
Tessar	Tessar	Tessar	Tessar			Tessar 4x4
		Standard 1932 Tessar		3/3,5 1935	3/2,8 1935	2/2,8 1933 2/3,5 1933
				Tessar	Tessar	Tessar Tessar
Auto 1949	Auto 1939	Auto 1937	Stand 1939			4/2,8 1938
3,5 Tessar Xenar		3,5 Tessar	3,5 Tessar			Tessar
2,8 C 1953	2,8 B 1952	2,8 A 1950	3,5 A 1951	3,5 B 1954	3,5 C 1956	1957 1963
Plenar		Tessar 2,8				Xenar 3,5 Grå Xenar Sort
Biemotar						
R-Mag 150 1960	2,8 E 1956	2,8 D 1965	3,5 E2 1959	3,5 Fi 1960	3,5 F2 1960	
magasin f. 150 opt.	Planar Xenotar	Planar Xenotar	Planar Xenotar	Planar Xenotar	Planar Xenotar	
	2,8 E3 1962	2,8 F 1960	T 1958 Grå	T 1961 Sort	3,5 E3 1962	Rolleicopi 1962
		Planar	Tessar 3,5		Planar Xenotar	f. Polarod
W-V	1961 Tele	1959 R-mag 1	R-mag 11	R-mot 1963		Bajonetstørrelser: III for 2,8 Planar Xenotar Biemotar II for 3,5 Planar Xenotar samt 2,8 Tessar I for 3,5 Tessar Xenar (4x4)
Distagon 1,4	Sonar 1,4	Xenar 3,5		motordr		

1 6ox6o	1933-36	1460000-1760000
1 6ox6o	1934-36	1590000-1974000
1a6ox6o	1936-37	1760000-1947000
116ox6o	1936-37	1768000-1974000
1a6ox6o	1937-38	1945000-2183000
116ox6o	1937-38	1966000-2124000
116ox6o	1938-39	612000- 859000
1a6ox6o	1938-47	611000-1042100
116ox6o	1939-50	859000-1136999
3 6ox6o	1950-53	1137000-1344050
1V6ox6o	1953-54	1344051-1390999
V 6ox6o	1954-57	1500000-1583999
Va6ox6o	1957-61	1584000-1599999
Vb6ox6o	1962-	1900001-1943999
		2600000-
6ox6o	1929-32	1-199999
gammel standard		
6ox6o	1932-38	200000-567000
enkelte modl til		601750
ny standard		
	1939-41	805000-927999
automat		
6ox6o	1937-39	568516-805000
6ox6o	1939-49	805000-1099999
6ox6o	1949-51	1100000-1168000
6ox6o	1951-54	1200000-1427999
6ox6o	1954-56	1428000-1739999
4ox4o	1931-38	135000-523000
4ox4o	1938-41	622000-733000
2,8A6ox6o	1950-51	1101000-1204000
2,8B6ox6o	1952-53	1204000-1260000
2,8C6ox6o	1953-55	1270000-1475000
2,8D6ox6o	1955-56	1600000-1620999
2,8E6ox6o	1956-59	1621000-1665999
2,8E6ox6o	1959-60	2350000-2356999
4ox4o	1957-68	2000001-2099999
T6ox6o	1958-66	2100000-2199999
T6ox6o	1966-69	2220000-2228999
T6ox6o	1969-	2242000-

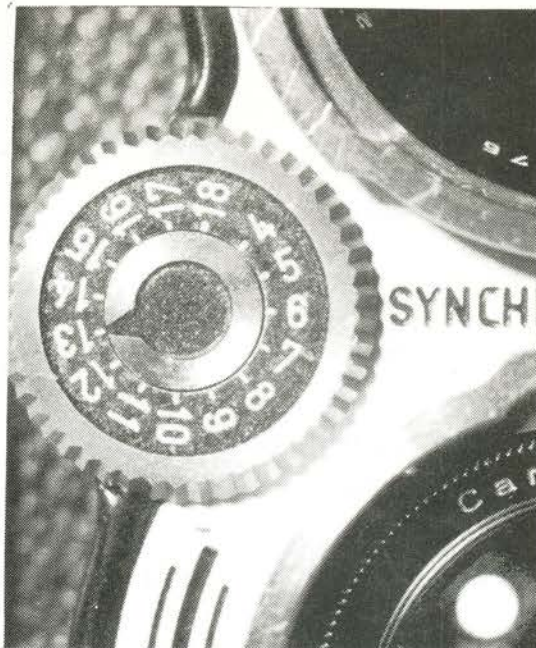
3,56ox6o	1956-59	1740000-1787999
		1850000-1869999
3,5E26ox6o	1959-60	1870000-1872010
3,5E26ox6o	1961-62	2480000-2482000
3,5F 6ox6o	1959-60	2200000-2229999
3,5F 6ox6o	1960-61	2230000-2241500
3,5F 6ox6o	1961-65	2250000-2299999
3,5F 6ox6o	1965-	2800000-
tele-rolleiflex		
6ox6o	1959-	2300000-
rolleiflex		
2,8F6ox6o	1960-	2400000-
rollei-magic		
6ox6o	1960-62	2500000-2524999
116ox6o	1962-68	2535000-2545999
w-rolleiflex		
6ox6o	1961-67	2490000-2493999
rollei 16	1963-67	2700000-2727999
rollei 16S	1966-	2728000-
rollei 35	1966-	3000000-
schw.elox		
	1966-	3000000-
SL 66	1966-	2900000
SL 26	1968-	3500000
C 35	1969-	3600000
B 35	1969-	3600000
RU Projekt	1960-	100000
rolleiscop	1965-67	300000-354999
rollei		
P 35	1968-	400000-
P 35A	1968-	400000-
stromatic		
E 66	1967-71	10000
strobifix		
E 6o	1967-71	10000

rollei		
E 2o	1968-69	500000-599999
E 5o	1968-69	700000-799999
E 55	1968-69	700000-799999
E 17	1969-	600000-
E 17 C	1969-	600000-
E 22	1969-	900000
E 22 C	1969-	900000
E 27	1969-	800000
E 27 C	1969-	800000
P 37 aut	1972-	5800000
P 37 A	1972-	6000000
E 19	1972-	730000
E 19 C	1972-	730000
SL 35	1971-	4000000
E 34 C	1971-	300000

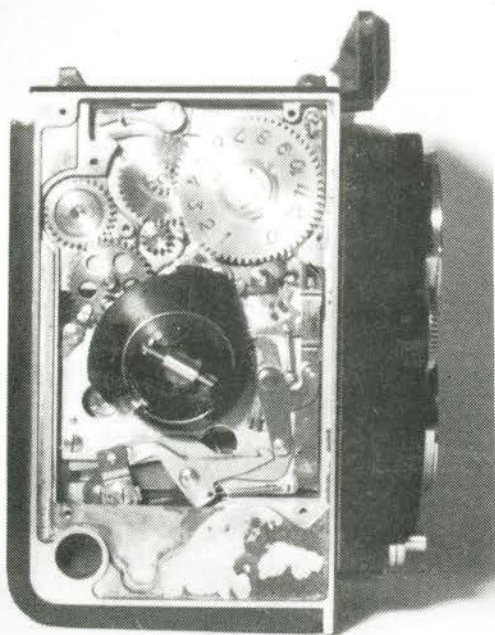

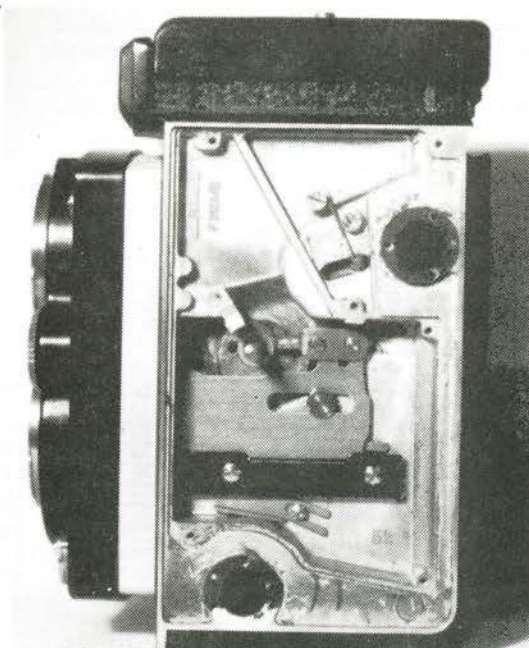
Rolleiflex T. Model.

Blænder-lukkerkombination.

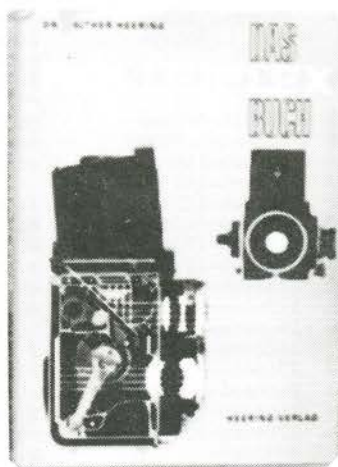

Det ædle indre af en T. Model.

ASA		DIN				
12	12	11	10	9	8	12
25	13	12	11	10	9	15
50	14	13	12	11	10	18
100	15	14	13	12	11	21
☀ ±0	☀ -1	☀ -2	☀ -3	☀ -4	☀ -5	☀

Eksp. Værdiskala.

Når man som jeg er udlært håndværker og derefter uddannet som arkitekt, så betyder den lille detalje og det samlede design en masse, - for brugen af genstanden, for velvære ved synet og beføling af genstanden.

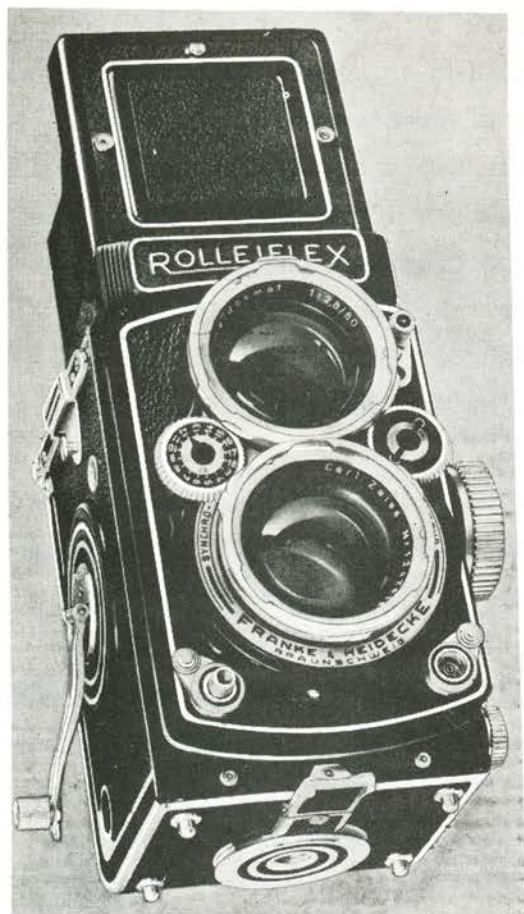
For min generation af formgivere, var den enkle klare motiverede genstand i sig selv en skønhed. Der var hvad der skulle være - ingen "strømmlinier" for at dække over noget der ikke var. Når så tilmed genstanden kunne bruges og kunne tåle at bruges, ja så er det korrekt når fabrikanterne selv udtalte - Rolleiflex er ikke verdens bedste kamera, - men det bedste til sit formål - enkelt og solidt. At kvaliteten har været i top er årsagen til så mange stadig kan, og bliver brugt.

Tag et kamera i hånden - du siger tung, nå ja det flyver ikke ud af hånden som plastkasser uden indmad, anno 1984, Rolleiflexen holder sig i ro når du eksponerer. Har du prøvet at skille en "Rollei" må du indrømme der er indmad i kagedåsen. Se den mærkelige beredsskabstaske efter i sømmene, dette skønne stykke læderarbejde der er en sadelmager værdi, kan man glæde sig over når man tager festdragten på. Når man som jeg færdes på byggepladser, bruger man naturligvis den velegnede metalbeholder, - den såkaldte "Tropetaske" - den er luft og vandtæt så den kan flyde på vandet, - tager du til troperne anbringes en absorberende patron for opsugning af kondens. Kassen findes til såvel 4x4 som til 6x6.

Der findes et utal af tilbehørselementer så det er vanskeligt, for en ikke fagfotograf at se, hvilke opgaver du ikke kan klare. Gælder det stereo, findes "stereoslæde", gælder det panorama, er der et panoramahoved med waterpas. Arbejder du med mikroskopi, findes en adapter for samme. Har du ønsket at arbejde med en 24x36mm film findes en "Rolleikin" adapter, - hvor du så monterer det velformede pistolgreb, så du har hold på tingene. Du kan også montere et "Pentaprisme" der giver et retvendt søgerbillede, for sikker vurdering af motiv. På dit stativ har du naturligvis fastmonteret hurtigkoblingen "Rolleifix". At alle former for korrigerende filtre findes, er en naturlig ting. Arbejder du med de små ting anvender du forsatslinserne "Rolleinar" 1.2. og 3 ned til afstand 24 cm.

Med den i Rollei indbyggede "Gossenmåler", er du sikker på den rette belysning, det gælder også anvendelse af solblenden med indbygget måler "Rolleilux". En særlig god ting, - finder jeg, er adapterbagvæg for planfilmkassetter. Dette element bruger jeg ofte, da planfilmen er et arbejdsredskab at foretrække, frem for en slatten rullefilm. Den benævnte T-model er et særligt bemærkelsesværdigt kamera. Her kan indsættes en maske der giver 16 stk. 4 1/2x6, optagelser. Rolleicord Vb har lignende masker, der giver 16 stk. 4 1/2x6, 16 stk. 4x4, 24 stk. 28x40, 24 stk. 24x36, og naturligvis 12 stk 6x6.

Gælder det portræt tager vi Tele-Rolleiflexen frem, med de dertil hørende specielle hængslede Rolleinarlinser. Dette kamera var gennem en del år

Rollei

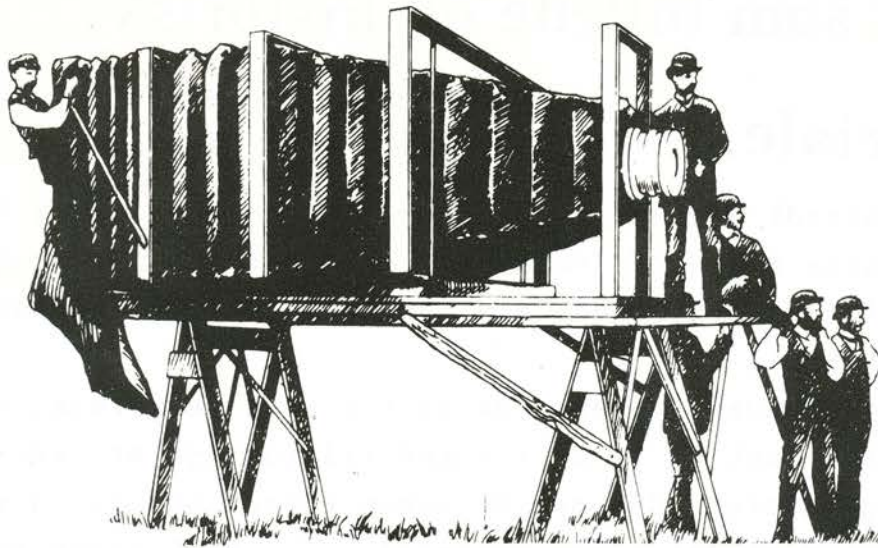
- også i det
nye år...

Igen i år vil de kendte 2-øjede
spejlrefleks-kameras
ROLLEICORD - ROLLEIFLEX
få mange nye tilhængere

et meget benyttet fagkamera.

En fin detalje er påstik-skakt med binokulære søgerlup - eller den simple påstiksskakt, de udelukker begge generende sidelys. Da jeg ikke er meget for at gå ud på det dybe vand, har jeg ikke søgt (eller fundet) et undervandshus, så dette kan jeg ikke udtale mig om. Grundet økonomiske forhold, har jeg aldrig haft mod på at nærme mig det spændende Vidvinkel-Rolleiflex, så her må jeg tie. To sjældne ting skal nævnes, - det såkaldte 150 magasin, fremstillet af Machaize i Frankrig, samt det i 1962 fremstillede Rolleicopi for Polaroidfilm. Der bør nævnes to elementer der fremstilledes som forsatslinser, - "Magnare 4x" teleforsats, samt "Rollei-Mutare" vidvinkelforsats.

En god solid motor findes også for Rolleiflex, det er et "Diesellokomotiv" af format. Det drives af 6 tørbatterier, kan monteres med ledning for fjernudløsning over de første 50 meter. Det larmer, det virker og fuglen er i kassen, - strø lidt ekstra foder og fuglen kommer igen, - klar til fortsat optagelse. For sportsinteresserede skal nævnes rammesøgeren "Rolleimetex" - der har du målstregen. For dias bør huskes Rollei - for såvel 4x4 som 6x6 i samme projektor, samt den lille tilsats, - et lampehus med vekselslæde, - dit kamera stilles på hovedet, monteres en særlig forsatslinse og du har en projektor. Som i T.V.-køkkenet min assistent fortæller om næste ret - Rolleicorden.

Fotografen af idag, har et noget mere avanceret og forfinet udstyr at forevige nutiden med, så vore efterkommere kan få et indblik i vor tid.

Mulighederne er større, både for at rejse med udstyret, og for at benytte mulighederne for specialeffekter.

Men samtidig er risikoen for tyveri og beskadigelse af udstyret væsentligt forøget.

Derfor er det en god idé at tegne en specialforsikring for udstyret. Både hvis man rejser meget, og hvis udstyret i øvrigt benyttes jævnligt.

Mange tror, at udstyret er forsikret under Familieforsikringen, men er det nu også det?

Er summen for „Særligt indbo“/„Tyvetækkelige ting“ høj nok??

Er der dækning, hvis man ved et uheld beskadiger sit udstyr, når man er ude og fotografere??

Dækker Bagageforsikringen fuldt ud, når man rejser?

Uanset hvor længe man er væk? Og uanset i hvilket land man befinder sig??

Har man ikke disse dækninger, er det en god ide at tegne en specialforsikring for udstyret i Europæiske.

Nærmere oplysning om forsikringen kan fås på tlf. 01-312701 Årspolice afdelingen.

EUROPÆISKE
REJSEFORSIKRINGS A/S

Vesterbrogade 84 · 1620 København V

Tlf.: 01-312701 · Telex: 16864

Tlgr.adr.: Europæiske · Reg.nr. A 86

Fotografiet som billede og historisk

kildemateriale.

KAPITEL I.

Af G.O. Svane

DANSK MUSEUMSTJENESTE.

Adskillige blandt os husker radioens store hørespil fra begyndelsen af 50'erne med deres formidabelt illustrative lydkulisser, som, det da blev muligt at udruste hørespillene med, takket være den vågnende båndteknik.

De scenerier, vi dengang dannede os for vort indre øje, huskes endnu ganske tydeligt og vi er i stand til rumligt at genkalde os scenerierne og jævnføre dem med de samme scenerier, vi oplever under genudsendelse af det samme hørespil, uden at bemærke nogen rumlige forskelle mellem de erindrede scenerier og de genoplevede.

Selv husker jeg - forhåbentlig korrekt - det natlige sceneri foran den sagte vindomsuste ægyptiske sfinx i G.B. Shaw's: "Cæsar og Kleopatra". Cæsar, i Poul Reumerts skikkelse, har ikke særlig cæsarsk anbragt sig højt oppe i sfinxen's favn - måske for at føle sig lidt mere guddommelig end i det daglige - da Bodil Kjers stemme drilagtigt gennem natteluften høres påkalde sig Cæsar's opmærksomhed oppe fra sfinxen: "Gamle mand, hvad laver du deroppe?".

Sceneriet er for mig bevaret som indbegrebet af en nat i antikken under Ægyptens tindrende stjerner og kølige natteluft: rumligt som lydligt. Måske bare fordi det hele er tankespind og ikke lader sig konfrontere med virkeligheden.

Ganske anderledes synes det at forholde sig med virkelige oplevelser. Det kan ofte virke overrumplende og forvirrende at gense lokalteter, der har stået urørt af mennesker gennem generationer, og hvor vi måske ikke har opholdt os, siden vi var børn eller unge.

I sådanne situationer er det oftest forskellen mellem de rumlige størrelsesforhold, sådan som de huskes, modsat de umiddelbart genoplevede, virkelige rumlige proportioner, der forundrer os, mere end mulige forvanskninger mellem det erindrede og det genoplevede, tænkte rum, netop fordi disse virtuelle rum som sagt er uden virkeligt fysisk forbillede.

Således genså jeg i slutningen af 50'erne Vordingborg by og havn, hvor jeg ikke havde været siden sommeren 1940, da jeg sammen med andre DVL'ere cyklede Sjælland rundt i sommerferien, næsten i professor Vilhelm Andersens fodspor, hvis jeg må udtrykke det sådan.

I "OBJEKTIV" APRIL 1984 BLEV I.DEL AF DENNE ARTIKEL PUBLICERET
DESVÆRRE HAVDE "SÆTTER-NISSEN" BYTTEJ OM PÅ ET PAR AFSNIT.
DERFOR BRINGES DEN NU I SIN HELHED.

Dén sommeraften, efter at vi drenge var ankommet til Vordingborg nogle timer forinden om eftermiddagen, fandt vi afstanden fra bolværket, hvor vi sad på havnen, og over til Oringe, meget større end vi havde forventet fra skoleatlasset, ligesom vi fandt havnen af god størrelse og med flere skibe.

Men som voksen, næsten 20 år senere, kunne jeg overhovedet ikke længere genkende Vordingborg havn og fjordindløb i den virkelighed, jeg nu så.

Sceneriet passede, men de rumlige dimensioner og afstande over til Oringe var unægtelig nu af langt mere beskedne proportioner end i erindringen.

Det var virkelig en frapperende oplevelse!

I virkeligheden forholder det sig altså rigtig skidt med vores fysiologisk dannede "latente" billede i hukommelsen. Dets genkaldelse for det indre øje synes åbenbart underkastet en geometrisk defekt, hvis skavank bliver desto tydeligere des længere tilbage i tiden, hjernen skal oplede et erindret synsindtryk og des mere forvansket desto mere detaillerrigt, synsindtrykket var.

Vi kunne måske kalde denne defekt for "Tidsforvrængningen".

Dette faktum er naturligvis én af forklaringerne bag maler- og tegnekunstens og siden fotografiens opkomst.

Allerede tidligt har menesket indset denne svaghed ved sin hukommelse. Fra samlinger i museerne kan vi nemlig slutte, at nutidens menneskeart tidligt opnåede evnen til at udtrykke sig igennem billedsprog og sikkert på et tidspunkt, da vi allerede beherskede et talesprog. Vi ved endda, at også den klassiske, europæiske neanderthaler betjente sig af et billedsprog og at dette har været brugt i rituel forbindelse.

Billedets mytiske form var imidlertid ikke helt sagen for vores tidlige forfædre, der levede i Syd-europa, da istiden var på hæld derude. Man var jægere og levede ikke af ånd alene. Det var åbenbart heller ikke nogen mangelvare dengang! Men man udfører alligevel en bedrift, der betegner et vendepunkt i billedfremstillingens historie. Man opgiver at udnytte billedet alene til sakrale og mytiske fremstillinger og går bogstaveligt over til yderligere at bruge det som minutiøs erstatning for virkelige objekter ude i naturen: man rykker m.a.o. oplæringen af stammens jægere bort fra jagtområdet og ind i klippehulen, der jo således bliver skolestue, foruden sikkert allerede at være "kirkesal". Så var man så rart fri for at skræmme vildtet og kunne studere det i fred hjemme i ly for vejr og vind.

Dé forhistoriske "undervisningsanstalter", jeg her taler om, er naturligvis alle de kendte klippehuler fra departementet Dordogne i Syd-frankrig og Altamira-grotten i Nord-spanien, der sikkert alle befolkedes af Cro-Magnon-mennesket.

Det ejendommelige ved billedkunsten er nu, at der - trods de efterfølgende tusinder af generationers hårde materielle kår (slutningen af Syd-europæisk istid eller Magdalenien, som perioden kaldes i Frankrig, ligger ca. 15000 år tilbage i tiden) overhovedet ingen mærkbar udvikling finder sted inden for maler- og tegnekunsten i Europa, før Leon Alberti som den første opstillede lovene for linearperspektivet i 1435.

Tegne- og malekunsten i Europa så at sige står i stampe igennem hele dette enorme tidsrum!

Hvorledes mangelen af kendskabet til linearperspektivet kunne give sig udtryk, får vi en god opfattelse af ved at studere middelalderens kalkmalerier i vore gamle kirker.

Et andet eksempel på mangel af perspektiv i billedet, har vi i Bayeux-tapetet fra ca. år 1100.

Vi skylder tegneren, maleren og billedskæreren, geniet Albrecht Dürer, der levede fra 1471-1528 og hans samtidige, universal geniet Leonardo da Vinci, der levede fra 1452-1519 vores moderne male- og tegneteknik og vor dokumentariske genreskildrings minutiøse lighed med motivet.

Herhjemme møder vi som en syntese af disse arbejder med linearperspektivet Abildgaard og Eckersberg i begyndelsen af forrige århundrede.

Der falder mig på dette sted et stik ind af Albrecht Dürer, der sandsynligvis hører hjemme i hans perspektivlære fra 1525.

Illustrationen viser et sovegemak med alkove i baggrunden og en fornem person i sit højsæde til venstre i forgrunden.

Til højre for modellen, viser Dürer en portrættegner i færd med at aftegne den fornemme mands kontrafej.

Det bemærkelsesværdige ved stikket er imidlertid ikke dets minutiøse gengivelse, hvilket jo overhovedet er karakteristisk for Dürer, men dét apparat, Dürer viser portrættegneren benytter under aftegningen af sin model. For der foregår simpelt hen en aftegning og ingen frihåndstegning.

Tegneren er vist stående foran et hoftehøjt kvadratisk bord. Yderst til venstre overfor tegneren ses en kvadratisk træramme af samme kvadratiske mål som bordpladen og fastskruet til bordkanten ved et slags pianchængsel, der ses at følge hele bordkanten. Rammen står vinkelret på bordpladen og er fastgjort til hver sin bordkant med to kraftige øskner, der er anbragt på 45° . Foran rammen, mod tegneren ses en tuschkop, og i rammen er der såmænd sat et transparent tegnemateriale, som tegneren er ved at føre sin tegnepensel henover.

Men det bliver mere interessant endnu!

Regnet fra tegneren og altså modsat billedplanet befinder der sig en prisme-bænk, som vi må forestille os udført af træ og som er anbragt i en afstand fra tegneren, der svarer til $1/4$ af bordpladens tværmål. Spindelen i prisme-bænken bringes til omdrejning med et ovalt betjeningsgreb. Lodret på prisme-bænken findes en medbringerslæde forsynet med 7 indstillingshak i højden og vis not løber en lodret forskydelig stav, som ud for tegnerens venstre øje er forsynet med et sigtehul. mens hans højre øje følger penselføringen på billedplanet.

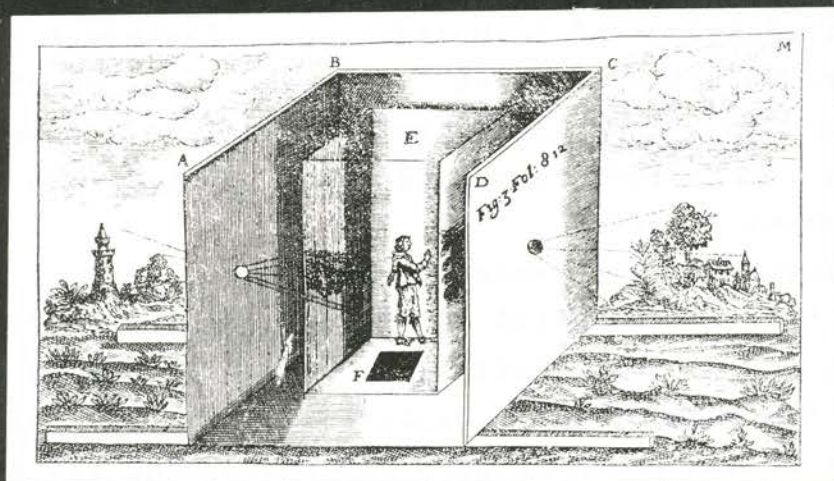
Der er næppe tvivl om, at dette tegneapparat er Dürer's egen konstruktion, ligeså lidt som der næppe kan være tvivl om, at det er fremstillet i hans eget billedskærerværksted.

Konstruktionen er genial til perspektivtegning og fik naturligvis sine efterligninger. Et af dem var hulkameraet!

Ændrer vi nemlig perspektivapparatet således, at sigtehullet i Standarden flyttes over i en lukket kasse og vi dernæst anbringer matskiven på det aksialt modstående plan bag i kassen, har vi nemlig opfundet hulkameraet og tegneren vil naturligvis se nøjagtig det samme perspektivisk korrekte billede som før, men nu på hulkameraets matskive i stedet.

Dette var et ubetinget fremskridt for tegnerne, der på den tid ikke mestrede perspektivtegningen, men dog nu kunne ernære sig ved at kontrahere og tegne forlæg til blokskæreriene.

Albrecht Dürer's første bud til alle kunstnere, der lød: "Forlad ikke naturen i den tro, at du kan finde noget bedre hos dig selv, kunsten ligger gemt i naturen, den, der kan drage den ud herfra, han har grebet den" kunne nu opfyldes, ligeså vel som kravet om minutiøst korrekte illustrationer til komplettering af tekster og almindelig støtte for hukommelsen-.

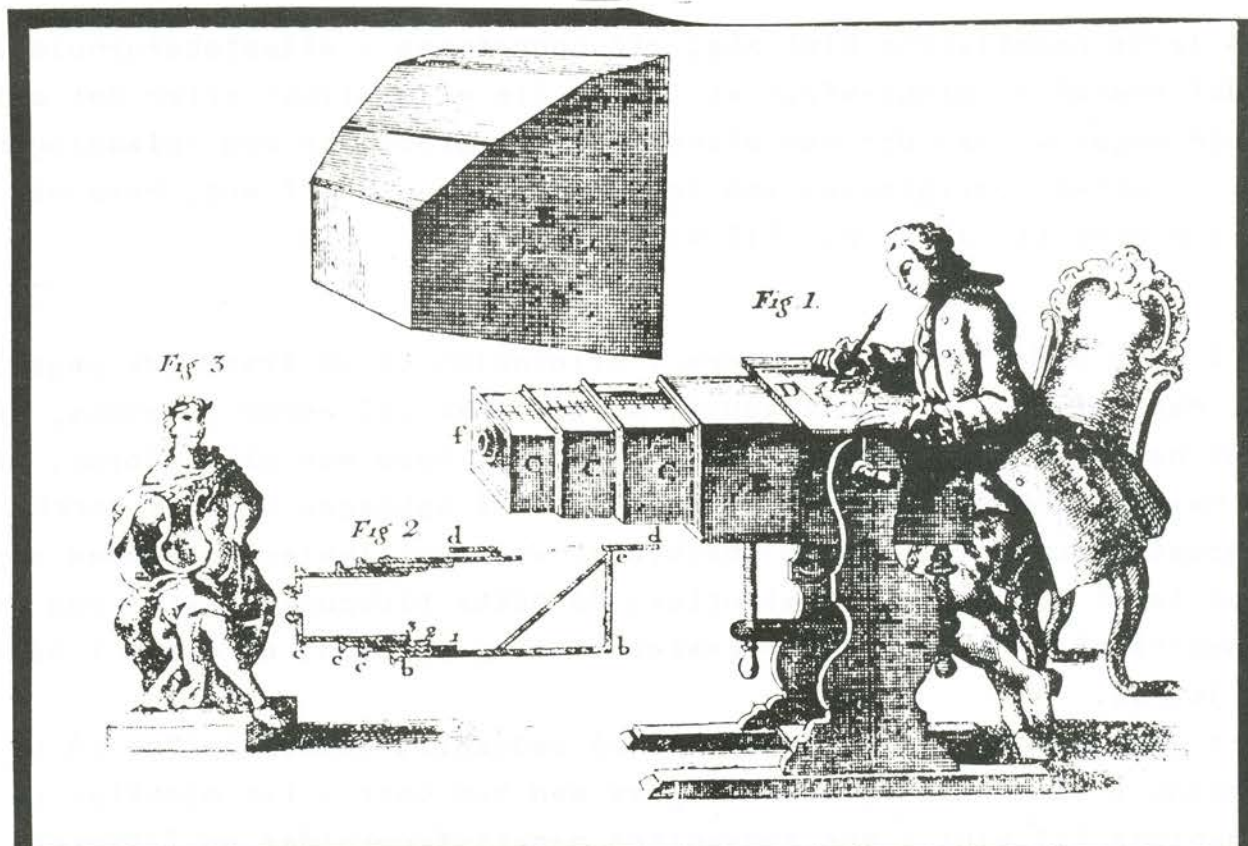

Athanasius Kircher. 1646.
Transportabelt kamerahus.

Nu opstod der naturligvis snart en række problemer med hulkameraet. Forsøgte man at gøre billedet på matskiven mere lysstærkt, blev billedet bare diffust for til sidst helt at forsvinde fra matskiven, såfremt man vedblev at øge huldiameteren: og så var der naturligvis tiden, det tog at aftegne et motiv-. Med hensyn til den ringe lysstyrke, klaredes dette problem af Wollaston, der i 1812 anbragte den simple meniscus på hullets plads i kameraet og afblænde til $f:16$. Billedkredsen var 40° og systemet virkede fint i solskinsvejrr, når bare man lagde et mørkt klæde over hovedet, mens man tegnede.

Meniscen, eller landskabslinsen, som denne objektivtype kom til at hedde, afløstes i 1829 af Chevalier's akromat, der jo 10 år senere, i 1839 gik hen og blev det første fotografiske objektiv.

Daguerre's kamera og vel samtlige efterfølgende konstruktioner er kendt af dette Selskab og skal naturligvis derfor ikke omtales nærmere her. Derimod er der en hel del at sige om det sidst ankomne komplement til kameraet: nemlig den fotografiske plade og film.

Udtrækskamera til genstandsaftegning, med afbildningsskala for genstandsforhold op til 1:1.

Instrumentmager Georg Brander, Augsburg
1769.

Kapitel II.

Den fotografiske emulsion har undergået væsentlige forbedringer siden Daguerre's og Collodiumpladens tid.

Hvad der har betinget forbedringerne, er naturligvis udelukkende udviklingen af nye basematerialer, nye, tyndere emulsionshinder med stadig finere korn trods øgede hastigheder og en stadigt forbedret teknologi bag fremstillingen af vore plan- og rullefilm.

Ser vi bort fra Daguerreotypiet og Collodiumpladen, som de færreste af os næppe har større chancer for at komme til at beskæftige sig fysisk med i større udstrækning, kan vi konstatere, at den største forskel mellem de tørre plader o.a. typer fra slutningen af 1870'erne og til først i dette århundrede dels melder sig for basematerialets vedkommende: nemlig glas og cellulosenitrat, dels ved emulsionens hårdhed, manglende antihalering, gråtonebalance og langt grovere korn, samt endelig formaternes talrighed og ujævne mål.

Det er klart, at evt. kompenseringer af det ancienne negativs falske gråtonevælører indeholder et antal problemer, bl.a. af kulturhistorisk vægt: herunder om der af denne grund i det hele taget bør oprettes-?

Så længe negativerne blot skal affotograferes i målestoksforhold 1:1, er det temmeligt problemfrit at fremstille et duplikat efter det originale negativ, men der kan allerede opstå problemer med opløsningen p.g.a. kornet i originalen ved 50 o/o reduktion som f.eks. hvis man vil reducere fra 18x24 cm. til 9x12 cm.

Et godt middel mod grove korn i originalen er at fremkalde negativet. Men metoden har den svaghed, at den ikke vil kunne anvendes, såfremt negativhinden er overtrukket med lak, hvad man ofte gjorde, når man havde fremkaldt negativet. I så fald må laklaget fjernes først. Er negativhinden imidlertid ubeskyttet af noget laklag, udvandes negativet først grundigt i 15 minutter. På dette tidspunkt sikrer man sig at negativet er helt fri for rester af fiksernatron, da disse i så fald må fjernes.

Efter udvandingen bleges negativet på sædvanlig måde, skylles på ny grundigt i 15 minutter, efterbelyses med 500 watt i tre minutter og fremkaldes til slut i ens sædvanlige negativfremkalder og fikseres, hvorefter negativet udvandes grundigt.

Som bleger kan AGFACOLOR CN II udmærket anvendes, hvis man har lidt af den på hylden og man ikke selv har mulighed for at fremstille sine egne bleqebade.

Metoden med omfremkaldning er også glimrende når det gælder at reducere kontrasterne i et hårdt negativ, hvilket er en typisk egenskab ved mange af de gamle negativplader, hvad der iøvrigt ofte var en nødvendighed dengang, idet man almindeligvis ikke forstørrede sine negativer, men kontaktkopierede dem.

Der er imidlertid altid en risiko forbunden ved at fremkalde et ancient negativ, især glasnegativerne.

Skønnes negativet imidlertid uden fotohistorisk interesse, men derimod menes at indeholde kulturhistorisk information af værdi, mener jeg, man skal indhente tilladelse til at omfremkalde for at få den maksimale opløsning hentet ud af negativet.

Man skal da blot inden omfremkaldelsen huske at optage en sikkerhedskopi først.

De store kontrastforhold, som nogle af de gamle negativer måler, kan imidlertid også overkommes på anden måde end ved omfremkaldelse: nemlig ved korrektion af negativets tætheder i de aktuelle områder ved hjælp af afmaskning. Maskernes tæthed udmåles densitometrisk og fremkaldes således, at det færdige negativ ideelt holder densiteten $0,9^{\pm} 0,05$ D af hensyn til at kunne kopiere negativet på gradation normal. Metoden kræver stor øvelse og dyrt apparatur og lemper sig derfor næppe for amatører.

I sådanne tilfælde må korrektionen da ske ved sædvanlig afmaskning af forstørrelsesapparatets lyskegle eventuelt efterfulgt af en flerbadsfremkaldelse af forstørrelsen.

Optisk kopiering af de anciente negativer er i øvrigt at foretrække fremfor kontaktkopiering, såfremt negativet skulle være et større glasnegativ, f.eks. af format 18x24 cm.

Grunden hertil er, at de gamle negativer ikke er tilstrækkeligt plane til at kunne tåle større tryk, hvad de vil blive udsat for under en kontaktkopiering, ligesom glasset efterhånden er blevet skørt og fælt ridset og revnet, så at der kun skal et relativt ringe tryk til at forvandle negativet til pulver. Kontaktkopiering bør derfor altid forudgås af en optisk sikkerhedskopi.

Inden affotograferingen finder sted, må man sikre sig at kamera og originalbord er nøjagtigt justerede ind efter hinanden.

Kameraet, hvis man ikke har et rigtigt reprojekamera, skal absolut hænges i lod og være fastgjort til en solid, vibrationsfri reprojekstol og både originalbord og filmplan skal være i vatter, på begge akser. Man ser ofte påstået, at originalbordet skal være ensartet udlyst. Dette er imidlertid forkert. Originalbordet skal være kraftigt udlyst i hjørnerne og have aftagende lysstyrke mod midten for at opveje objektivet naturlige lystab ud mod randen.

Endelig skal man være opmærksom på, om objektivet holder den rigtige brændvidde og om dets billedkreds er tilstrækkelig stor til at dække det format, der skal affotograferes.

Eksponeringen må foregå med største forsigtighed for at undgå uskarp-hed, hvis man kopierer med kamera på reprosøjle, da belysningstiderne er lange. Eftersom man naturligvis bruger et rigtigt reproobjektiv til sin affotografering og disse er uden lukker, eksponerer man ved hjælp af timer og behøver således overhovedet ikke at berøre kamera-opstillingen under eksponeringen.

Inden man går i gang med sin optiske kopiering, må man have klaret sig hvilket negativformat, man vil have sin negativsamling kopieret over på og jeg må sige, at jeg har set aldeles uantagelige løsninger på dette problem i form af håbløst udslidte kameraer, i et tilfælde med ujusteret og beskadiget optik, eller modsat gode kameraer, men alt for små og til almindelige fotografiske rullefilm.

Der er imidlertid to ting, som man absolut må have klart for sig, inden man beslutter sig for, hvilket negativformat, man fremtidig vil gå ind for.

For det første og tilsyneladende sværeste, må man have et sådant kendskab til sin egen negativsamling, at man forlods har en opfattelse om, hvor stærk en reduktion, negativerne vil kunne tåle. Dernæst må negativerne nummereres med blivende nummer og deres format registreres. Dette sidste er særdeles vigtigt, da man derved samtidig opnår en første oplysning om hvilken brændvidde, der brugtes til optagelsen.

Denne viden herom er nødvendig af to grunde:

Informationen i negativet kan tænkes at skulle bruges på en tegnestue til rekonstruktion af en historisk bygning el. andet lignende og der skal derfor rekonstrueres ved hjælp af centralprojektion. D.v.s. at fotografiet, der må være af rimelig størrelse, nu benyttes omvendt og udgør billedet på matskiven, hvorfra det projiceres over på tegneplanet. Den anden grund bliver dermed ganske indlysende, hvor fine detaljer man til sådanne studier vil kunne forvente at få med i rekonstruktionen. Her får vi for lidt med, hvis vi går frem efter størst tilladelige spredningskreds for fotografien: nemlig brændvidden : 1000.

Vi må i stedet have væsentlig bedre opløsningsevne, hvad vi rimeligt opnår ved at dividere brændvidden med 2500. For en brændvidde på 150 mm giver det således en opløsning på 16,7 linjer pr. mm eller bedre 8,3 linjepar/mm. Endvidere må der tages hensyn til, at opløsningsevne og betragtningsafstand står i ligefremt forhold til hinanden, således at den ideelle betragtningsafstand altid er lig optageobjektets brændvidde, men da NORMALAFSTANDEN er sat lig med 250 mm, må vores 9x12 cm. negativ således forstørres 2x til 18x24 cm, for at vi kan opnå det rette perspektiv i fotografiet.

Forinden vi belyser negativet, må kameraet være indstillet fuldstændigt skarpt på objektet. Her er ingen dybdeskarphed at løbe an på, så indstillingen skal være pinlig nøjagtig.

Man indstiller ved hjælp af lup, der helst skal kunne forstørre lox og være fokusabel.

Sædvanligvis vil der for det tekniske kameras vedkommende vise sig problemer med at bedømme skarpheden p.gr.a. difussionen i matglasset. Dette klares ved at bede sin glarmester om at opskære et planglas til sig med samme mål som matskiven. Husk at få afkappet hjørnerne, helst på 45° , da man ellers vil få ødelagt sit reproobjektiv, såfremt planglasset skulle dumpe ned i kameraet.

Indstillingen sker herefter let og efter samme princip som i den astronomiske kikkert. Til tilretning af forlægget efter negativformatet på billedplanet, kan man lægge et stykke kalke eller matfolie over planglasset og indtegne negativformatet på dette. Husk til slut at beregne forlængelsesfaktoren og at multiplicere denne med belysningstiden for uendelig og husk at selv små udtræk har stor indvirkning på negativets sværtning.

Fremkaldelsen af negativet er et kapitel for sig. Den foregår i rødt lys, da der kun bruges blåfølsom eller ortokromatisk teknisk planfilm og under overvågelse gennem lup for de krævende negativers vedkommende. Endvidere bør der altid anvendes planfilm med polyesterbase: aldrig acetatbase. Det ville svare til at smide skatteborgernes penge ud af vinduet! Den valgte planfilm har afgørende indflydelse på duplikatets opløsning, kontrast og korn og bør derfor altid udvælges med omhu. Løsning, kontrast og korn bør derfor altid udvælges med omhu.

Et vægtigt problem ved affotograferingen af glaspladerne er deres indbyrdes uensartede mål indenfor samme format. Glasnegativer skal afmaskes om kanterne, inden de affotograferes, da ruheder og små skår og revner i kanterne virker som prismer og derved kaster falsk lys over negativet under eksponeringen. Forinden man starter en kopiering af en ny negativsamling, må man derfor have sin opmærksomhed rettet mod dette forhold.

Denne vanskelighed med målafvigelser gælder dog kun plader fra forrige årh., da man havde den uens tomme og fotograferne ofte selv opskar deres negativer efter forhåndværende kassetter, som ikke ualmindeligt kunne være fremstillet hos landsbysnedkeren-.

Fra slutningen af det første tiår af dette århundrede indtræffer der nemlig en væsentlig forbedring af forholdet med den almindelige indføring i Europa af den ensartede meter, ligesom standardiseringsbestrebelse både indenfor det tilbageblevne tommeområde og meterområdet begynder at gøre sig gældende med deraf følgende ensartede tolerancer for plademålene.

Glasnegativet er et skrøbeligt og tungt negativ. Et 18x24 cm. glasnegativ f.eks. vejer netto ca 175 gr., og man når derfor hurtigt op på en anselig belastning af sit gulv- og hyldeareal. Også af pladshensyn kunne man tænke sig, det måtte være ønskeligt at opgave glasnegativet og hertil yderligere få standardiseret negativformaterne til kun at omfatte ét negativformat: altså fortrinsvis 9x12 cm. eller 4x5".

En udvej, jeg har arbejdet med på det sidste, kunne være at overføre negativhinden fra glasbasen til den moderne estarbase, hvilket for enkeltstykker er lykkedes over forventning. En anden negativbase, man gerne ville slippe af med, er cellulosenitratbasen p.gr.a. dens høje eksplosions- og brandfarlighed samt afgivelse af skadelige gasser. Forsøg med overføring af negativhinden fra celluloidfilm til den samme estarbase som før omtalt finder for tiden sted: men der er endnu ikke fundet nogen løsning, der sikkert forbinder negativhinde og estarbase varigt med hinanden.

Det anciente fotografi dokumenterer nok den mest betydelige omvæltning af vores kultur, der tilmed sammenfalder med opkomsten af fotografien: nemlig overgangen fra landbrugssamfund til industrisamfund og den dermed fremstormende udbygning af kommunikationsnettene i byerne. Men arkiveringsforholdene på vore museer og lokal-samlinger er ikke altid tilstrækkelige til opbevaring af dette uvurderlige materiale.

Vi kunne alle ønske, at der snarest blev fundet en betryggende løsning på dette betydelige problem og at der ikke må gå al for lang tid inden specialister kan gå i gang med den nødvendige professionelle kopiering af dette enorme materiale.

I denne sammenhæng bør vi ikke overse, at der i observatorier og laboratorier er foregået en systematisk fotografering indenfor snart sagt ethvert af de mulige videnskabelige fagområder i ligeså lang tid som portræt- og landskabsfotografien har eksisteret: fremmest indenfor astronomien og mikroskopien.

Disse samlinger bør ikke glemmes, når der måske engang bliver penge til at sikre museernes fotografiske samlinger.

Afsluttende artikel følger i 1985.

Litteraturhenviisning til artiklen:

Bjurström, Per: "Gamla grafiska blad". I.C.A. Västerås 1974.

Boule, Marcellin; Vallois, Henri, V.: "Les Hommes Fossil", e. udg.:
"Fossil Men".

Thames and Hudson, London 1957.

Childe, Gordon, V.: "Europas Forhistorie". Munksgaard, Kbhvn. 1958.

Hind, Arthur, M.: "An Introduction to a History of Woodcut". Houghton
oand Mifflin, London. Dover, New York 1963.

Huyghe, René: "Art and Mankind, Larousse Encyclopedia of Prehistoric
and Ancient Art". Paul Hamlyn, London 1962.

Jelinek, J., Kurtén, Björn: "Den stora boken om människans forntid",
kap.lv, p. 276-467: "Stenålderns Konst". Folket i Bild, Sthlm. 1973.

Nielsen, C.V.: "Albrecht Dürer og hans forhold til Perspektiven:."
Kbhvn 1895.

Torgesen, Johan: "Mennesket, Vidunder og Problembarn". Aschehoug, Oslo
1956.

Aagaard, C.V.: "Perspektivlæren i praktisk anvendelse". Kunstakademiet,
Kbhvn. 1926.

Kapitel 11:

Blaker, Alfred, A.: "Handbook for Scientific Photography". W.H. Free-
mann and Co. San Francisco 1977.

Bäckström, Hjalmar: "Fotografisk Handbok". Natur och Kultur, Sthlm.
1942. Bd. 2.

Castle, Peter: "Collecting and Valuing old Photographs". Garnstone
Press, London 1973.

Coe, Brian: "Cameras. From Daguerreotypes to Instant Pictures".
Nordbok, Gtbg. 1978.

Coe, Brian: "George Eastman and the Early Photographers". Prior Press.
London 1973.

Eder, J.M.: "Geschichte der Photographie". Wilhelm Knapp, Halle 1932.
Dover: "History of Photography". o-486-23586-6, New York
1978.

Pedersen, Thomas m.fl.: "Lærebog i Fotografi". Dansk Fotografisk For-
ening. Kolding 1950.

Todd, Hollis, N.; Richard, D.: "Photographic Sensitometry. The Study
of Tone Reproduction".

Morgan and Morgan, New York 1969.

Tupholme, C.H.S.: "Photography in Engineering". Faber and Faber,
London 1945.

Winther, Christian: "Fotografiens udviklingshistorie". Belgisk import
Compagni, Kbhvn. 1948. København 1984.

A BIEVRES, LE MUSÉE FRANÇAIS DE LA PHOTOGRAPHIE

Et besøg ved Jaques Daguerre's hus i
Bievres ved Paris.

Rejsebrev fra Jørgen Gregersen

I september 1983 var vi så heldige at bo 5 dage i Paris og da vi havde hørt og læst om museet i Bievres, var det helt naturligt, at vi ville aflægge dette et besøg. Efter at vi først havde henvendt os i Paris'turistkontor og derefter i D.S.B.'s rejsebureau på Champ-Elysées, lykkedes at få klarhed på hvilke stationer, vi skulle skifte på, for at ende i Bievres. Vi skulle først til Versailles-Chantier, en af byens tre stationer, derfra med den lille bane mod Dampierre, til Bievres.

Vi ankom til Bievres ved elleve-tiden - i øsende regn! Stationen lå uden for den meget lille by. Vi bestilte en taxi, - stationforstanderen bemærkede, at der sikkert ville gå ca. 40 minutter, inden den kom. Dette viste sig at have sin rigtighed, da det var byens eneste taxi!.

Museet lå ca. 2 km fra stationen, så klokken var to minutter i tolv, da vi svingede ind på gårdspladsen - og museet lukkede præcis kl. 12.! - Der stod vi i øsende regn og så ind i al herligheden, der rummede 1200 kameraer og 250.000 dokumentfotografier.-

Den vagthavende beklagede, men det var umuligt at undgå lukning, - vi var velkommen igen kl. 14.00. Da vi havde faste aftaler for eftermiddagen i Paris, måtte vi tage skuffede bort, men alligevel tilfredse med at vi dog havde fundet museet og nu kan give stedsbeskrivelsen videre til interesserede medlemmer.

Så hvis i kommer til Paris, så tag turen til Bievres. Museet har åbent fra kl. 10.00-12.00 og fra 14.00-18.00, dog lukket tirsdag.

Cenny og Jørgen Gregersen. Kgs. Lyngby.

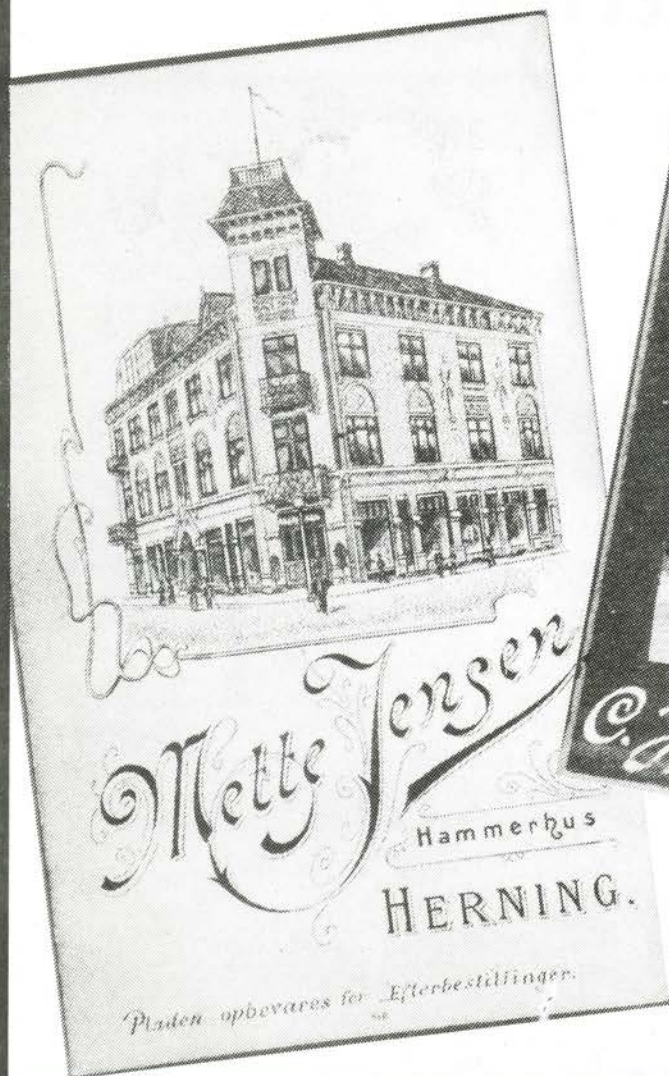
Tryksager udi alle maader
udfoeres til Eders fulde
tilfredsstillelse imod rimelig
honorering

FOTOGRAFERET OMKRING 1910.

Eders ærboedige
Joenssons Bogtrykkerie
01 50 79 72

TIL LYKKE MED FOTOMUSEET I HERNING...

**VI HAR OGSÅ
GAMLE FOTOGRAFIER
FRA HERNING-FOTOGRAFER**

FOTO

Magasinet

LYNGBY

v/ Jørgen M. Gregersen

HOVEDGADEN 47, 2800 LYNGBY. TLF. 02-88 3676

DANMARKS FOTOMUSEUM

Af Flemming Berendt.

Indvielsen af Danmarks Fotomuseum blev en festlig begivenhed. Klokkeren 16.30 den 31. august 1984 begyndte de mange indbudte og gæster at indfinde sig i Museumsgade 3, hvor en flagsmykket gade omkring museet og et velspillende F.D.F. orkester forøgede den festlige stemning, der lige fra starten prægede denne dag. I museets foredragssal var opstillet 100 stole der hurtigt blev besat - 193 personer var til stede for at være med til at indvie museet.

Formanden for Danmarks Fotomuseums bestyrelse, Hugo E. Madsen bød velkommen til byens borgmester N.O. Hansen og frue samt de tilstedeværende. Hugo E, fastslog at Herning by med dette museum var blevet i besiddelse af en 13'er og at byen havde fået et stykke guldrandet papir. På Løvstads vegne var han stolt og glad over at kunne stå her og være med til at virkeliggøre hans livsdrøm. Sigfred Løvstad, samleren der ikke gav op, og som altid havde et primært sigte med sin gerning.

I disse olympiske tider havde man fremstillet en lidt højere rapo til talerstolen, omsvøbt i rødt klæde med et 1 tal på, herefter gav han Løvstad ordet.

Sigfred Løvstad takkede hermed kommunen og ikke mindst N.O. Hansen for deres indsats og støtte til projektets gennemførelse.

Fotografisk Forening, Fotografisk Landsforbund, Fotobranchens Leverandørforening, Danmarks Fotohandlerforening og naturligvis Danmarks Fotomuseums Venner samt ikke mindst de hundreder af fotoin-

tereserede privatpersoner der igennem årene har ydet sit bidrag til virkeliggørelse af museumstanken.

Borgmester N.O. Hansen fik nu ordet og fortalte om de genvordigheder der havde været omkring erhvervelse af den fine ejendom. Han fortalte levende om fotografiens betydning og dets historie igennem tiderne - for til slut at erklærer museet for indviet.

Fotohandl. Hugo E.

Borgmester N.O. Hansen.

Museumsleder S. Løvstad.

Hugo E, overrækker Neofoten.

Salen var tæt pakket. Foto: Birgit Madsen.

Formanden for Danmarks Fotohandlerforening Cai Sørensen hyldede ligeledes Sigfred Løvstad for resultatet og var overbevist om, at det ville blive til stor gavn for fotobranchen. Løvstad blev herefter udnævnt til ærdsmedlem af Fotohandlerforeningen.

Borgmester N.O. Hansen fik af Hugo E, overrakt et Neofot-kamera med påsat sølvplade til minde om dagen. Den berømte kobber 5 øre fulgte med i en rød uldtråd, et nobelt symbol på Herning by- det hele under stor jubel.

Talløse gaver og pengebeløb strømmede til museet dagen igennem, en optælling ud på de små timer viste, at der var indkommet et beløb på over 70.000 Kroner. BRAVO!

De indbudte gæster blev nu budt på vin og kager - hvorefter man langsomt sivede ud i museets lokaler for at tage samlingen i øjesyn. Desværre lader disse få sider ikke mulighed for en nærmere beskrivelse - men må vente til en anden gang.

Billedudstillingen Herregårdsliv 1887-1900 blev modtaget med meget stor begejstring. Tilstedeværelsen af 7 efterkommere fra slægten Barfred Pedersen var yderligere med til at kaste glans over arrangementet.

Klokken 19.00 havde Venneforeningen inviteret til en festlig sammenkomst på Østergårds hotel, hvor levende musik, god mad og drikke forøgede den fine stemning.

Formanden for Fotomusets Venneforening Bent Christiansen takkede alle for de bidrag og gerninger der var blevet begået omkring skabelsen af museet og overrakte bl.a. borgmesteren et farvefotografi af "Nellerødmandens" berømte småbilledkamera fremstillet længe før det legendariske Leica.

Borgmesteren tog igen ordet og takkede for de gode forhåbninger man havde til museet - og med hensyn til det guldrandede papir var det nok så meget de kulturelle aspekter der talte.

Sigfred Løvstad takkede derefter de tre medarbejdere som i en periode havde været tilknyttet museet under dets opbygning - de modtog et erindringsbillede om begivenheden. Til sidst modtog Flemming Berendt et fotografi af "Nellerødmanden" stående i sit værksted ved drejebænken, som tak for sin indsats. Det hele under stående akklamation.

Familien Barfred Pedersen blev endnu engang hyldet for deres personlige tilstedeværelse med klapsalver.

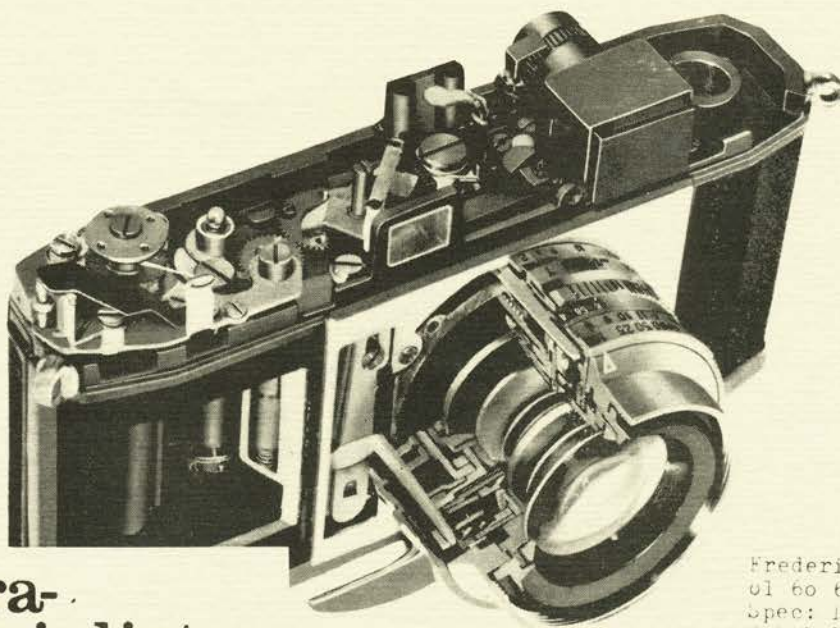
I aftenens løb blev hele tre sange afsunget og flere personlige taler afrundede denne festlige aften. Der blev danset frem til de små timer.

Åbningen af en tilsvarende udstilling i S.D.S lokaler i Tappernøje har ligeledes været en fin succes med mange besøgende.

Besøgstal for de tre første dage:
Fred. 193. Lørd. 111. Sønd. 237.

PRÆCISION!

Kun helt moderne hjælpemidler benyttes af

**Kamera-
specialisten**

Frederikssundsvej 136.
01 60 63 17. 2700 kr.
Spec: Leica, Rollei, Ko-
dak, Robot, Exakta, Zeiss.
30 års erfaring, faglært.

DECEMBER-NUMMERET AF "OBJEKTIV" KOMMER I DEN FØRSTE JULEUGE!

ÅRETS JULEHISTORIE - ?

FRA EN FOTOHISTORISK ODYSSE
I U.S.A. - 1984.
AF OLE SCHELDE.

HISTORIENS FØRSTE FOTOSERIE!
AF GASPARD FELIX TOURNACHON.

"EXAKTAS" - HISTORIE.
AF PER ASK NIELSEN.

PÅ LOPPEMARKED I HAMBORG.
AF JAN KLINKSGAARD.

HVAD SKAL JEG LÆSE, NÅR MAN VIL
VIDE NOGET OM FOTOHISTORIE??
AF F. BERENDT.

HVAD DE DOG SAMLER PÅ.
AF PETER HAAGEN.

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 · Tlf. 01 - 12 62 52

Emil Tromholt

Guldsmedgade 22
ÅRHUS.